

Utajärvi 150 v

Juhlalehti 2015

YKKÖSOSOITTEETON
KAIKKIIN UTAJÄRVELÄISIIN
TALOUKSIIN JA YRITYKSIIN

UTAJÄRVEN KUNNAN JULKAISEMA 150 -VUOTISJUHLALEHTI

Utajärven torilla järjestetään 22.8. lauantaina historiallinen yleisölle avoin kaksiosainen kuntakokous ulkotiloissa. Lue sivulta 17.

Edelläkävijöitä hyvinvoinnin kehittämisessä s. 2
Utajärven elinkeinojen häikäisevä
menneisyys ja loistava tulevaisuus s. 3

*Juhlavuoden
tapahtumia s. 4
Päätapaptuma s. 9*

Utajärvellä panostetaan hyvinvointiin ja viihtyisyyteen s. 2
Rokua Geopark - löytöretkellä Pohjolan luonnossa s. 4
Rokua Geopark valmistautuu Euroopan verkoston konferenssiin s. 5
Juhlavuoden veistoksen julkaisu s. 7
Utajärvi pyöräilyn laatukunnaksi s. 7
Miten eroavat toisistaan Tarina-arkisto, Kotiseutuarkisto, KirjastoVirma s. 10

Saippua vaahtoa ja rapa roiskuus Merilän kartanossa s. 12
Rohkeasti liikkeelle harrastuksiin s. 13
Suurin osa utajärveläisistä onnellisia s. 13
Roomari on kunniakuntalainen s. 19

*Lusia palaa
Ahmakselle s. 9*

*Traaginen tarina runonlaulaja-parantaja Lusia Rusintytär
Korhosesta nähdään pienoisoopperana elokuussa.*

Utajärvi - Reilun kaupan kunta s. 11
Rokuan kehittämisen historiaa s. 14-15
Amerikan siirtolaisuudesta s. 16
Juhlavuoden päätapaptuma 5.7.2015 ks. sivu 9

Edelläkävijöitä hyvinvoinnin kehittämisessä

Utajärven kunta täyttää kuluvana vuonna 150 vuotta. Vuonna 1865 annettiin keisarillinen asetus maaseudun kunnallishallinnon uudistamisesta. Utajärvellä, joka tällöin vielä kuului kappeliseurakuntana Muhoksen yhteyteen, päätettiin uuden asetuksen myötä aloittaa taival kohti itsenäistä kuntaa. Tätä vuotta pidetään siis Utajärven kunnan virallisen syntymävuotena, vaikkakin vasta vuonna 1867 koontuivat Utajärven asukkaat ensimmäiseen yhteiseen kuntakokoukseen.

Kunta juhlii monipuolisesti juhluvuottaan. Pääjuhlaa vietetään sunnuntaina 5.7.2015. Silloin mm. paljastetaan taitelija Sanna Koiviston veistämä patsas, jolla kunnioitetaan sitä

työtä, mitä menneet sukupolvet ovat tehneet suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin rakentamiseksi Utajärvellä.

Utajärven kunta on vuosien aikana merkittävällä tavalla vienyt eteenpäin ajatusta suomalaisesta demokraattisesta paikallishallinnosta. Kunnallinen päätöksenteko on kautta vuosikymmenien ollut yhteen hiileen puhaltavaa, konsensushenkistä. Kunta on ollut myös edistyksellinen toimija. Olemme ensimmäisenä – ja edelleen ainoana – kuntana Suomessa rakentaneet kunnallisen palvelujärjestelmämme sertifioitua laatujärjestelmän piiriin. Olemme Suomen ensimmäinen Reilun kaupan kunta. Olemme olleet edelläkävijä työelämän kehittämisessä – siitä tunnustuksena saimme vuonna 2006 valtakunnallisen, Lappeenranta 30-vuotisjuhlaseminaarin palkinnon. Olemme olleet edelläkävijöitä myös hyvinvoinnin kehittämisessä. Utajärvellä hyvinvointiotsikon alle kuuluu myös työllisyys. Yhtenä esimerkkinä onnistumisesta on tilastotieto kunnan maksaman sakkomaksun/työtön määrästä. Tässä vertailussa olemme koko Suomen ykkönen.

Kunta on ollut aloitteellinen myös alueellisessa kehittämistyössä. Oulu-Kainuu kehittämisvyöhyke, Vt 22 edunvalvonta, Rokuan alueen kehittäminen, kaikki ovat lähteneet liikkeelle Utajärven kunnan aloitteesta. Esimerkiksi Rokua Geopark on kasvanut erääksi pohjoisen Suomen kiinnostavimmista tulevaisuuden luonto- ja geomatkailukohteista. Tästä yhtenä osoituksena Rokualle saapuu syyskuussa 2015 500 geo-asiantuntijaa eri puolilta maailmaa.

Kunta haluaa pääjuhlissaan viestittää valtiollalle, että pienelläkin kunnalla voi olla merkittävä rooli alueensa kehittämisessä sekä ihmisten hyvinvoinnin ja sosiaalisen koheesion rakentamisessa. Kunnan lähettämän viestin sisältö on merkittävä. Suomessa eletään parhaillaan aikaa, jolloin sekä alueelliset että paikalliset julkishallinnon rakenteet ovat suuren uudistamismyllerryksen alla. Varsinkin sosiaaliterveyshuollon siirtyessä laajojen alueiden hoidettavaksi, on kysytty, jääkö kunnille enää ollenkaan roolia, kunnan rahojen käytöstä yli puolen siirtyessä pois kunnan määräysvallasta.

Utajärvellä käsityksemme on selkeä, kyllä jää.

Kuntien kontolle jää edelleen lukuisia kuntapalveluja, näistä tärkeimmät liittyvät perusopetukseen, kansalaisten hyvinvointiin, teknisiin palveluihin ja vapaa-ajan palveluihin. Hyvin tärkeä rooli kunnilla on paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittämisessä. Sekä hyvinvoinnin kehittäminen että alueen elinvoiman kehittäminen on kirjattu ylös Kuntalain 1 §:ään. Kunnan perustehtävänä on myös luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa.

Utajärven käydessä kohti juhluvuoden tapahtumia, on myös kysytty, onko 150-vuotisjuhlavuosi itsenäisen kunnan lopettajaisvuosi. Nämä kysymykset kumpuavat vuonna 2011 pääministeri Kataisen torvet törsten käynnistämästä suuresta kuntarakennemuutoksesta, jonka tavoitteet olivat selkeät; Utajärven kokoisilla kunnilla ei ole elämisen oikeutta. Kataisen hallituksen utopistiset haaveet eivät kuitenkaan toteutuneet.

Utajärven kunnan kanta rakenneuudistuksiin on ollut jo vuodesta 2011 lähtien selkeä. Ensiksi pitää valtakunnassa ratkaista sosiaali-terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen, toiseksi pitää ratkaista kunta-valtiosektorin työnjako ja rahoitus ja tätä myötä kuntien tehtävät. Vasta tämän jälkeen kunnilla on mahdollisuutta arvioida, pärjäävätkö ne itsenäisinä, tekemällä syvenevää kuntayhteistyötä, vai pitääkö niiden turvautua kuntaliitoksiin.

Käsitykseni mukaan Utajärven valtuuston lopullinen kanta itsenäisyyskysymykseen ratkeaa lähivuosina, kun valtakunnalliset vastaukset yllämainittuihin kysymyksiin saadaan. Nykyinen kanta on ollut yksiselitteinen, itsenäisinä pysytään. Pontta ajatukselle antavat monenlaiset hyvät palvelut, ympäristö ja tapahtumat, joita Utajärveltä löytyy.

Näillä sanoilla haluan toivottaa utajärvisille oikein hyvää 150-vuotisjuhlavuotta.

Kyösti Juujärvi
Kunnanjohtaja

Utajärven kunnassa halutaan panostaa hyvinvointiin ja viihtyisyyteen

Utajärven kunnan tavoitteena on kuntalais- ja käyttäjälähtöisesti huolehtia hyvästä ja laadukkaasta toimintaympäristöstä. Tulevina vuosina tullaan panostamaan ympäristön viihtyisyyteen ja myös kiinteistökannan korjaamiseen ja tarvittaessa uuden rakentamiseen.

Utajärven kunnan 150-vuotisjuhlavuoden suurin investointi on uuden päiväkodin rakentaminen nykyisen päiväkodin pihaan. Tavoitteena on saada toimivat ja uudenaikaiset tilat lasten päivähoidon käyttöön. Uuteen päiväkotirakennukseen tulee kolme ryhmää. Suunnittelua on tehty käyttäjälähtöisesti – päivähoidon esimies on ollut mukana hankkeessa alusta lähtien.

Alustavan aikataulutuksen mukaan päiväkodin rakentaminen aloitetaan keväällä 2015 ja se valmistuu vuoden 2015 loppuun

mennessä. Päiväkodin pihatöiden viimeistely jää kesälle 2016.

Toinen merkittävä investointi päiväkodin lisäksi Utajärven kunnassa vuonna 2015 on koulun vanhan siiven peruskorjauksen käynnistäminen. Korjauksessa tullaan uusimaan lämpö-, vesi- ja viemäriinjasot. Työ painottuu kesäaikaan, joten remontti ei tule merkittävästi vaikuttamaan koulun käyntiin.

Kunta on satsannut viime vuosina uusien asuinalueiden rakentamiseen mm. Roinilan alueella. Kaavoituksen valmistuttua kirkon seutuville on tulossa uusia omakotitalotontteja myyntiin.

Tervetuloa asumaan ja viihtymään Utajärvelle!

Mirja Savolainen
tekninen johtaja

Utajärven elinkeinojen häikäisevä menneisyys ja loistava tulevaisuus

Utajärven kehitykseen ovat eniten vaikuttaneet ne ihmiset, jotka ovat ahertaneet Utajärvellä. Toimeentulon ja elinkeinojen historia alkaa metsästyksestä ja kalastuksesta – kainulaisten erä- ja keräilytaloudesta. Pian kalaisat vedet ja runsaat erämaiden antimet alkoivat ehtyä. Tarvittiin elinkeinojen kehittämistä. Utajärvi sai luontevasti hoitaakseen kansallisia tehtäviä.

Maatalous ja metsien työt alkoivat vallata alaa. Utajärven pääosin tasaiset pellot vaihtelevat jokivarsien viljavista kivennäismaista suopeltojen muhahohjiin, jotka piti ennen vaivalloisesti kuivattaa. Aikoinaan metsien hyödyntäminen alkoi kangasmailta. Sen jälkeen on siirrytty yhä enemmän laajoille kuivatetuille maa-alueille, joilla veden väistyttä on syntynyt laajoja metsämaita. Sieltä Suomen kansantalo- us saa edelleen ammentaa taloudellista hyvinvointia.

Tervaa valtamerten laivoille

Oulujoki-vartha pitkään - vuoteen 1954 saakka - valtaosal- taan hallinneella Utajärven kunnalla on ollut muutamia kansallisia tehtäviä valtiomme ja kansamme hyväksi. En- simmäinen oli Oulujoen suulle Kainuusta tuodun tervan kuljettaminen Oulujoen koskien kuohujen läpi. Siinä si- vussa Utajärven isännät tuottivat tervaa metsistään itsekin. Tuon ajan perukirjoista käy ilmi, että kun joku isäntä kuoli - jopa joskus hukkumalla - niin tervaa jäi perinnöksi peril- listen toimitettavaksi Ouluun. Tervan kuljetus loppui vähi- tellen puulaivojen valtakauden väistyttyä ja sen jälkeen kun Oulun Tervahovin paloi.

Utajärvelle turisteja v.1887

Toinen kansallinen tehtävä on ollut matkailuelinkeinon käynnistäminen Suomessa. Utajärvi on ollut niiden ensim- mäisten kuntien joukossa, joiden aluetta alettiin käyttää v. 1887 alkaneen valtakunnallisen - ulkomaille suuntautuneen - matkailumarkkinoinnin kohdealueena. Oulujoen kosket, jotka lähes kaikki olivat Utajärvellä, alkoivat vetää turiste- ja. Aluksi ennen rautatietä höyrylaivat toivat matkustajat Kajaanista Vaalan kurkkuun. Oulujoen niskan kosket olivat ensin ja niiden jälkeen höyrylaiva Pyhä, vei koskenlasku- matkailijat Merilään, nykyisen Merilän Kartanon rantaan, mistä he pääsivät koskiveneissä eteenpäin Sotkakosken, Py- häkosken jälkeen Muhokselle. Nuo kosket vetivät ulkomai- sia matkailijoita niin sanottuihin koskiveneisiin, joissa nor- maalisti oli 18 matkustajaa kerrallaan. Lisäksi tulivat lohien kalastajat Euroopasta sekä Lordit Englantia myöten. Koski- veneturismi kuitenkin loppui kokonaan vakavaan onnetto- muuteen Muhoksella Pyhäkosken vesivoimalaitoksen ra- kentamisen jo käynnistyttyä.

Sähköä sotakorvauksien tekemiseen ja maan vaurastumiseen

Utajärven luonnonvarat ryhtyivät sotien jälkeen tuotta- maan sähköä, jotta Suomi saisi sotakorvaukset maksettua ja valtakunnan vaurastumaan. Valtion yhtiöt ottivat Oulujoe- en Utajärveläisiltä haltuunsa ja valjasivat sen toteuttamaan

Utajärven kolmatta kansallista tehtävää. Näin jälkeinpäin ajateltuna korvaus sähkön tuotantoympäristöstä olisi voi- nut olla suurempi.

Pelkästään ympäristön tuhoaminen, mutta myös Utajärven kuntalaisten elinkeinon siirtämisestä valtiolle ja luonnon- varojen kaappaaminen kaipaisivat vieläkin korjausta. Ehkä joki vielä vapautetaan jolloin monet pilalle menneet ranta- vedet puhdistuvat.

Teollisuutta ja lisää palveluja

Kunnioitettujen ikääntyneiden naisten ja miesten sukupol- vi on kokenut Suomen nousun ja valtavan kehityksen. Ehkä yhteiskunnan sisäinen, ristiriitainenkin rakenne ja toinen toistensa kannustaminen auttoivat ihmisiä tekemään työ- paikoilla parhaansa. Näin suomalaiset huomaamattaan töi- tä tekemällä tekivät yhden maailman parhaista valtioista ihmisten asuttavaksi. Vähitellen palvelutkin ovat lisäänty- neet ja parantuneet. Rokua Health & Spa tarjoaa nykyään jopa hemmotteluhoitoja ja mökkimatkailu on laajentunut nopeasti..

Teolliset työpaikat olivat pienessä mitassa alkaneet jo Utajärvelläkin jo Kiiminkijoen kun Kurimon rautaruuk- ki teki rautaa 1853 - 1878. Strömbergin ja nykyisen ABB:n ”juuria” on siis Utajärvellä. Utajärven kunnan perusta- minen sattui vuoteen 1865, jolloin maalliset ja uskonnolli- set asiat eriyttiin hallinnollisesti toisistaan. Kurimon rau- dan jälkeen teollisuus on voimistunut Utajärvellä. Suuri osa teollisuudesta voimalaitosten valmistumisen jälkeen on pe- rustunut luonnonvarojen jalostamiseen.

Kinnusen Myllyn juuret ovat pienessä rahtimyllyssä ja sahassa 1950-luvulta. Sittenkin se on kehittynyt tuotta- maan suuren osan Pohjois-Suomen leipomojen jauhoista ja vie laajalle myös erilaisia rehuja. 1960-luvulla alkoi tulla val- mistukseen erilaisia muovituotteita.

Suomen tehokkain kehittämiskonsepti

Mustikkakankaan teollisuusalueelle syntyi nopeasti sen perustamisen jälkeen ensin meijeri ja juuston valmistusta, mutta pian myös puunjalostusta, elementtitehdas, ikkuna- tehdas sekä liimalevyjen valmistusta.

Vähitellen juusto vaihtui valtatien varrella muoviksi. Pipe Life Oy:n Utajärven tehdas on pystynyt kehittämään muovin jalostusta ajan mukana. Päättäjät ovat reagoineet nopeasti. Kun päättäjät eivät yhdessä vaiheessa enää teol- lisuusalueella paljon nähneet rekkoja, he vaativat kehittäji- tä nopeita ja vaikuttavia toimenpiteitä, jotta rekkoja jälleen alueella näkyisi enemmän. Näin syntyi erilaisia kasveja ja- lostava Pottumies Oy ja puuta jalostava Timo Timber Oy.

Näin kunnalliset päättäjät ovat merkittävästi ohjanneet Utajärven kehitystä. Kunnan työntekijät ovat antaneet oh- jeet ja raamit kehitystyölle. Vuonna 1997 perustettu Uta- järven Yrityspuisto Oy on tehnyt osakeyhtiön hallituksen päätöksen mukaista kehitystyötä ja onnistunut saamaan paljon uusia työpaikkoja. Merkittävin tulo kunnalle ovat työntekijöiden yrityksiltä saamista palkoista maksamat ve- rot kerrannaisvaikutuksineen, jotka lyhentävät merkittä-

västi kehittämisinvestointien takaisinmaksuaikaa. Utajär- vellä yritysten määrä on lisääntynyt vuoden 2009 jälkeen 43 yrityksellä, joka on lähialueella eniten asukasluukuun suh- teutettuna. Yrittäjät ovatkin arvioineet Utajärven Yritys- puisto Oy:n kehittämiskonseptin Suomen parhaaksi.

Bioenergian tulevaisuuden tehtävä loistaa

Utajärven elinkeinoelämä on saanut voimansa suurelta osal- taan luonnosta. Utajärven kunta on luonut parhaan kykynsä mukaan edellytyksiä uudelle. Niin täytyy tehdä eteenpäin- kin. Puun, turpeen ja bioenergian käyttäminen energiaksi tulevat olemaan merkittävässä roolissa, kun tehdään ja jär- jestetään uusia työpaikkoja Suomeen ja Utajärvelle.

Matkailuelinkeino, Rokua Geopark ja myös teollisuu- den palveluelinkeinot laajenevat samoin kuin ympäristöä sen laajassa merkityksessään. Suomessa tarvitaan luovuut- ta, paljon uutta, innovatiivista ja ennakkoluulotonta kehittä- mistyötä, jotta aiempien sukupolvien luoma yhteiskunta ke- hitty. Kunta on näyttänyt hallinnossaan hyvää esimerkkiä kehittämällä Suomen ensimmäisen kunnan, jossa laatu- järjestelmä on käytössä koko kunnassa. Lisäksi olemme hank- kineet reilun kaupan kunnan-, pyöräilykunnan statuksen, tupakoittoman kunnan jne.

Tulevaisuus tehdään työpaikoilla. Jokaisen on tehtävä parhaansa ja jalostettava suomalainen osaaminen myös tu- levaisuuden menestykseksi.

Asko Merilä
Hallintotieteiden tohtori
Kehitysjohtaja, Utajärven kunta

Juhlavuoden kolikko

Juhlavuonna eri tilaisuuksissa voi lyödä itselleen juh- lavuoden kolikon kahden euron hintaan. Kolikko on kuparinen ja siinä on kuvattu roomari eli lauttururi. Pie- nen kokonsa ja keveytensä vuoksi kolikko on näppärä muisto juhluvuo-desta, se on kevyt lähettää vaikkapa esimerkiksi postin välityksellä vaikkapa toiselle puo- lle maapalloa utajärveläislähtöisille henkilöille.

Kolikon on suunnitellut Matti Olkkonen MOW Ex- periencestä. Hänen kauttaan kuntaan saadaan kolik- koaihiot sekä kolikonlyöntivälineet.

Utajärvi mainosleima

Utajärven kunnasta on valmistu- nut mainosleima. Tätä myös posti- leimaksi kutsuttavaa leimaa käytet- tään juhluvuo- den mainostamiseen esimerkiksi kirjekuorissa sekä eri- näisissä muissa yhteyksissä. Lei- man on suunnitellut ja toteuttanut Anne Huhtala oikean tervatynny- rin pohjalta. (ak)

Rokua Geopark – löytöretkellä Pohjolan luonnossa

Monipuoliset mahdollisuudet virkistäytymiseen ja lomailuun

Rokua Geopark on noin 1300 neliökilo-metrin suuruinen upea matkailualue, joka ylittää Oulun lähistöltä Muhokselta Oulujoen varrta ja Rokuan harjujaksoa pitkin Oulujärvelle asti. Se kertoo kiehtovalla tavalla jääkauden tarinan: kuin-ka liikkuva jää on muovannut luontoa, miten ihminen on seurannut sulavaa jää-tä ja vetäytyvää merenrantaa sekä jättä-nyt omat jälkensä ympäristöön.

Jääkausi ja sen jättämä ainutlaatuinen geologinen perintö, "The heritage of the Ice Age" onkin Rokua Geoparkin pääteema. Jääkauden perintö yhdistyy tiiviisti alueen erityislaatuiseen kallioperän kehityshistoriaan ja jääkautta seuranneeseen elollisen luonnon ja ihmisasutuksen leviämiseen alueelle. Rokua Geopark onkin kiehtova kokonaisuus, jossa elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisasutuksen vuorovaikutussuhteet muodostavat arvokkaan, läpi vuosituhansien rakentuneen kertomuksen. Tämän kertomuksen palloista muodostuu upeita luonto- ja kulttuurimaisemia, joita esimerkiksi Oulujärven aavoilla ulapoilla ja pitkällä hiekkarannoilla voi ihailla.

Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kuntien, Rokuan Terveys- ja kuntouttamissäätiön sekä Metsähallituksen perustama Rokua Geopark hyväksyttiin lokakuussa 2010 ensimmäisenä kohteena Suomesta Yhdistyneiden kansakuntien kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO:n suojelemaan maailmanlaajuiseen geopark-verkostoon. Global geoparks -ver-

koston jäsenyys on alueelle suuri tunnustus ja tuo sille runsaasti kansainvälistä näkyvyyttä etenkin verkostoon kuuluvissa lähes 30:ssä valtiossa.

Rokua Geoparkin alueelta löytyy monipuoliset mahdollisuudet niin retkeilyyn, melontaan, kalastukseen, kulttuurielämään kuin majoittumiseenkin; yöpyä voi niin teltoissa, mökeissä, maatilamajoit-

Geopark-verkoston tavoitteena on vaalia kohteiden sisältämää arvokasta geologista perintöä ja tuoda esille alueen luonto- ja kulttuuriarvoja sekä niiden välisiä yhteyksiä. Näitä teemoja hyödynnetään opetuksen, tieteen ja kestävän matkailun kehittämiseen. Geoparkin myötä myös alueen asukkaat tulevat tietoisemmiksi kotiseutunsa arvokkuudesta ja halu sen varjeluun kasvaa, mutta halutesaan myös matkailijat pääsevät tutustumaan luontoon ja kulttuuriin uudesta näkökulmasta, pintaa syvemmillä.

Rokua Geoparkin alueelta löytyy monipuoliset mahdollisuudet niin retkeilyyn, melontaan, kalastukseen, kulttuurielämään kuin majoittumiseenkin; yöpyä voi niin teltoissa, mökeissä, maatilamajoit-

tuksessa kuin korkeatasoisen kylpylähotellinkin huoneissa. Geoparkin alueella on myös useita luontopolkuja ja Rokualla sijaitsevassa Opastuskeskus Supassa alueen syntyhistoriaa esittelevä näyttely. Niiden tarjonnasta voi nauttia joko omatoimisesti tai asiantuntijien oppaiden seurassa. Tarvittaessa myös melontaan, kalastukseen, ratsastukseen kuin lännen seikkailuihinkin löytyy ammattitaitoista palvelua eri puolilta aluetta.

Tervetuloa löytöretkelle pohjolan luontoon nauttimaan luonnon ja kulttuurin tarjoamista ikimuistoisista elämyksistä!

Lisätietoja: www.rokuageopark.fi

Utajärven juhluvuosi 2015

- HELMIKUU**
- 3.2. Mikko Moilasen esitys "Pohjanmaan pyövelit - myytit ja todellisuus" kirjastossa.
- 12.2. Vanha rauta - ystävänpäivään liittyvä konsertti Suvituulen palvelukeskuksessa.
- 12.2. Ystävänpäivän disko lapsille.
- 12.2. - 5.3. Esko Männikön valokuvia kirjaston Sofian Kammarissa.
- 13.2. Wanhon tanssit Nuorisoliikuntatalolla.
- 17.2. Laskiaistiistain ruokailu seurakuntatalolla.
- 26.2. Minun virteni -ilta kirkossa.
- MAALISKUU**
- 10.3. - 30.3. Lohtuenkelit - Seija Ylitalon enkelinäyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
- 7.3. Tervahiito starttaa Utajärveltä.
- 10.3. Yhteisvastuuhiihto kk:n valaistulla ladulla.
- 15.3. Lastenjärjestöjen järjestämä Lastentapahtuma.
- 15.3. Sulohiihdot Ahmaksella.
- 22.3. Rokuan kansalliset hiihdot
- 23.3. Meidän luokassa ei kiusata - Duudsonit vierailevat Utajärvellä tärkeällä asialla.
- 26.3. Pohjanperän yhteisvastuutapahtuma Juorkunassa.
- HUHTIKUU**
- 1.4. Asko Keräsen taidenäyttelyn avajaiset kirjastossa.
- 1.4. - 24.4. Asko Keräsen taidenäyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
- 4.4. Särkijärven kylätapahtuma.
- 9.4. Sanataidekollaasi - sanataidekurssilaiset esittävät omia runojaan kirjastossa.
- 13.4. Watti Walopää ja kadonnut hehku - koko perheen taikateatteriesitys.
- 18.4. UPO:n 40 v. juhlaconsertti Nuorisoliikuntatalolla.
- 27.4. Kansallisen Veteraanipäivän juhla.
- TOUKOKUU**
- 1.5. Vapputapahtuma seurakuntatalolla.
- 2.5. Tuula Jurvelinin näyttelyn avajaiset kirjastossa.
- 2.5. - 28.5. uula Jurvelinin taidenäyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
11. - 29.5. Kuvataidekoululaisten taidenäyttely Hyvinvointitalolla.
- 14.5. 70-vuotiaiden yhteiset syntymäpäivät seurakuntatalolla.
- 17.5. Kaatuneiden muistopäivä.
- 23.5. Kesäkauden avajaiset valtakunnallisena siivouspäivänä torilla.
- 23.5. Pihakirppis Ahmaksella.
- 24.5. Suvivirsi-tapahtuma Torimakasiinilla.
- 1.6.-9.8. Torimakasiinin kesäkahvila on avoinna.

- KESÄKKUU**
- 2.6. - 25.6. Vesa-Antti Puumalaisen taidenäyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
- 6.6. RGM-maraton Rokualla
- 7.6. Konfirmaatiomessu kirkossa.
12. - 13.6. Untorock.
12. - 13.6. Tervasoutu.
- 14.6. Luonnonkukkien retkipäivä Kurimoon.
- 14.6. Valokuvia poliisikonstaapeli Jaakko Paavolan ja emäntä Jenny Paavolan albumista -näyttelyn avajaiset.
- 19.6. Juhannusaaton hartaus ja kokko Vesitorninmäellä.
- 20.6. Juhannustanssit Naamankylän kylätalolla.
- 23.6. - 31.7. Kotiseutumuseo on avoinna: ti-pe klo 12-16 ja su klo 11-15, sulj. ma ja la.
- 23.6. - 31.7. Valokuvia poliisikonstaapeli Jaakko Paavolan ja emäntä Jenny Paavolan albumista -näyttely.
- 27.6. Kuvien virta -jokielokuvafestivaali Merilän Kartanossa.
- 28.6. Päivä maatilalla -tapahtuma Ahmaksella.
- 8.6.-9.8. Torimakasiinin näyttely:
- Alakerta: Utajärven Aikamatka.
- Yläkerta: Kivun kiinni ottajat - näyttely kansanparannuksesta ja -parantajista.
- Yläkerta: Rauta vellinä viruvi - näyttely Utajärven Särkijärven kylässä 1800-luvun lopulla toimineesta Kurimon rautaruukista.
- HEINÄKKUU**
- 1.7. Yhteislaulutilaisuus Torimakasiinilla.
1. - 29.7. Utajärvisiä rakennuksia ennen ja nyt, näyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
4. - 11.7. Kotiseutuviikko, ohjelmassa mm.:
- *4.7. Naaman kyläpäivä.
- *4.7. Vetouistelukisa Pällin patoaltaalla.
- *5.7. Juhlavuoden päätapahtuma.
- *6.7. Runon ja suven juhla Ahmaksen Kalevalaisessa perinnekylässä.
- *8.7. Yhteislaulutilaisuus ja UPO:n minikonsertti Torimakasiinilla.
- *10.7. Moon's Stones -bändin 45-vuotisjuhlakonsertti torilla.
- *11.7. Toritapahtuma.
- *11.7. Särkijärven kyläpäivä. Ohjelmassa mm. Särkijärven ympäristöjuoksu.
- *12.7. Utajärven Halosten sukukokous ja sukukirjan julkistamistilaisuus kylätalo Katajistossa.
- 15.7. Yhteislaulutilaisuus Torimakasiinilla.
- 17.7. Soap Soccer Merilän Kartanossa.

- 18.7. Mutaftutis ja Muta Challenge Merilän Kartanossa.
- 18.7. Akkain savusauna -tapahtuma Ahmaksen perinnekylässä.
- 19.7. Juorkunan kyläpäivä.
- 19.7. Kyläkirjasto Naaman kylätalolla.
- 22.7. Yhteislaulutilaisuus Torimakasiinilla.
- 25.7. Sangin kylämarkkinat Valkeisen rannalla ja illalla markkinatanssit.
- 26.7. Kyläkirjasto Sangilla.
- 26.7. Pyöräilytapahtuma Ahmas-Kylmäjärvellä.
- 29.7. Yhteislaulutilaisuus Torimakasiinilla.
- ELOKKUU**
3. - 27.8. Oulujoki kuvissa. Näyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
- 7.8. Lusio-oopperan ensi-ilta Ahmaksen perinnekylässä.
- 9.8. Lusio-ooppera Ahmaksen perinnekylässä.
15. - 16.8. Oulujoen-messut ja Rompetori. Teemana "Hyvä Elämä".
- 15.8. Messutanssit.
- 20.8. Satu Lotvosen (laulu) ja Markus Vaaran (piano) konsertti seurakuntatalolla.
- 22.8. Kuntakokous / kunnanvaltuuston juhla kokous torilla.
- 23.8. Kyläkirjasto Ahmaksen perinnekylässä.
- 29.8. Perheolympialaiset.
- 29.8. Venetsialaiset Sangin Valkeisella.
- 29.8. Karaoketanssit Merilän Kartanossa.
- SYYSKKUU**
- 1.9. - 25.9. Anne Auvisen lasimaalauksia, näyttely kirjastossa.
3. - 6.9. Geopark-konferenssi.
- LOKAKUU**
- 4.10. Mikkelinpäivän markkinat Ahmaksella.
- 6.10. - 29.10. Satulangat -nukketeatterinäyttely kirjastossa.
- Nukketeatteri Pikkukukkurin esitykset pienille lapsille.
- Ilpo Mikkosen luento lasten parissa työskenteleville nukketeatterista kasvatuksen välineenä.
- MARRASKUU**
- 3.11. - 26.11. Riitta Johanna Laitisen Tarinametsä-näyttely kirjaston Sofian Kammarissa.
- 3.11. Tarinametsä-näyttelyn avajaiset.
- 28.11. Joulukauden avajaiset torilla.
- JOULUKUU**
- 6.12. Itsenäisyyspäivän juhla.

Kuva: Henri Luoma

Rokuan Syvyydenkaivo on Suomen syvin suppakuoppa, se on muodostunut edellisen jääkauden sulamisvaiheessa suuren jäälohkareen sulaessa paikoilleen.

Rokua Geopark valmistautuu Euroopan verkoston konferenssiin

Rokua Geopark toimii isäntänä syyskuussa 2015 järjestettävässä Euroopan Geopark - verkoston konferenssissa. Toiminnanjohta-

ja Vesa Krökki Rokua Geoparkista kertoo, että nyt ensimmäisen kerran Suomessa pidettävään konferenssiin odotetaan noin 400 vie-

rasta pääosin Euroopasta, mutta myös muualta maailmalta.

- Konferenssi toteutetaan osittain Oulussa Oulun yliopiston ti-

loissa ja osittain Rokualla, Muhoksella, Utajärvellä ja Vaalassa. Järjestettävä konferenssi on Euroopan Geopark -verkoston vuosittainen tilaisuus, johon kokoontuu laaja joukko matkailun ja luonnontieteiden ammattilaisia vaihtamaan kokemuksia ja tutustumaan kulloiseenkin isäntä Geopark - alueeseen, Vesa Krökki tähdentää.

Ennen konferenssia järjestetään Euroopan Geopark - verkoston koordinaatiokomitean kokous Rokualla. Tähän kokoukseen osallistuu noin 120 henkilöä jotka edustavat eurooppalaisia Geopark alueita. Kokouksessa päätetään mm. uusista Geopark - verkostoon otettavista jäsenalueista.

Rokua Geopark sijaitsee Oulujokilaaksossa Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kuntien alueella. Se on Suomen ensimmäinen kohde maailmanlaajuisessa Unescon suojeluksessa toimivassa Geopark

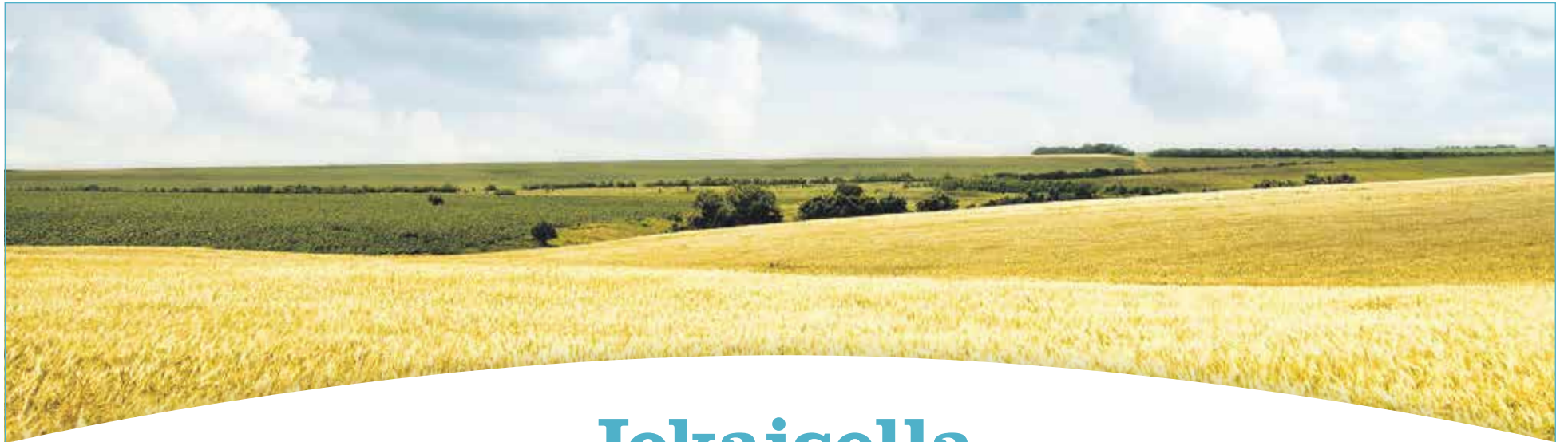
- verkostossa. Verkostoon kuuluu 111 ainutlaatuisen geologisen perinnön omaavaa kohdetta. Euroopassa verkoston jäsenalueita on 64. Euroopan Geopark -verkoston tarkoituksena on jakaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä luonnontieteiden opetuksesta, geologisen perinnön suojelusta, geomatkailusta sekä kestävästä kehityksestä.

Vesa Krökki kertoo, että Rokua Geopark konferenssin vastuutahona toimii Rokua Geoparkin hallinnoijataho, Humanpolis Oy, mikä on vuoden 2015 alusta lähtien geopark- kuntien (Muhos, Utajärvi ja Vaala) omistama alueellinen kehittämissyhtiö. Konferenssi toteutetaan yhteistyössä Oulun yliopiston, Geologian tutkimuskeskuksen, Konffa Oy:n sekä perustajatahojensa, Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kuntien, Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiön sekä Metsähallituksen kanssa.

Kuva: Markus Sirkka

Oulujärvi on osa Rokua Geopark aluetta, sen gneissikalliot ovat osa Euroopan vanhinta kallioperävyöhykettä. Kuvan kallioiden ikä on jopa 2,7 miljardia vuotta.

Jokaisella kasvulla on tarinansa

Ensimmäisen kerran Kinnusen perheen myllyn kivi liikahiti yli puoli vuosisataa sitten. Siitä lähtien yritys on tehnyt merkittävää yhteistyötä pohjoisten viljelijöiden kanssa jalostaakseen maan parhaista antimista monipuoliset tuotteet: Kinnusen Myllyn Tähti-rehut ja Kinnusen Myllyn jauhot.

Murrontie 2
91600 Utajärvi
p. 08 514 4700
www.kinnusenmylly.fi

Utajärvi 2065

Utajärven kunnallisessa keskikoulussa piti 1950-luvulla kirjoittaa aine otsikolla "Utajärvi vuonna 2000". Se oli silloin niin kaukana tulevaisuudessa, että taisinpa innostua vähän liikaakin. Sijoitin vuoden 2000 Utajärvelle muun muassa avaruuskeskuksen, josta lähtisi raketteja Kuuhun ja Marsiin melkein päivittäin. Opettaja antoi numeroksi suunnilleen seiskan. Mielikuvitusta oli riittävästi ja väli-merkeistään osa oli kohdallaan, mutta realismissa oli korjattavaa.

Tuo arvostelu on hieman harmittanut siitä saakka, yli puoli vuosisataa. Realismi nimittäin olisi ollut helposti korjattavissa, jos

olisin sen silloin hoksannut. Enhän minä nyt sentään niin tolo ollut, että olisin luullut avaruuskeskuksen syntyvän tyhjästä. Kertomatta vain jäivät ne muutamat edellytykset, jotka olisivat sen toteuttaneet. Ei siihen olisi tarvittu muuta kuin se, että Utasen alakanavan kaivutöissä olisi törmätty maailman rikkaimpaan kryptoniittisuoneen ja Nasan pääjohtaja Teräsmies olisi sijoittanut Kutukukulalle avaruuskeskuksensa Cape Kanavarallin.

Nämä tapahtumat tuntuivat tuohon aikaan sen verran itsestään selviltä, että en tullut niitä erikseen maininneeksi ainekirjoituksessani,

ja senpä vuoksi sain open moitteet realismin puutteesta. Ehkä niin oli hyvä, sillä yllättäen ennusteet eivät osuneet ihan kohdalleen.

Nyt, vuonna 2015, saan viimein tilaisuuden korjata vuosikymmenten takaisen takaiskun, eli ennustaa tosiasioiden pohjalta, millainen tulevaisuus meitä odottaa seuraavan puolen vuosisadan päässä 2065, kun Utajärvi täyttää 200 vuotta.

Ennustaminen onnistuu helpoimmin jatkamalla toteutuneita trendejä suoraan eteenpäin. Esimerkiksi Oulujoen virtaama hidastuu kaiken aikaa, kun Perämeren rannikko nousee jääkauden jäljil-

tä sentin vuodessa. Tästä ei kuitenkaan ole Utajärvellä suurta haittaa vielä vuonna 2065, sillä vasta tuhansien vuosien kuluttua joki kääntyy virtaamaan Oulujärveen päin ja voimalaitokset alkavat syödä sähköä tuottamisen asemesta.

Sen sijaan kunnan väestökehitys on huolestuttava. Utajärven väkiluku 1950-luvulla oli korkeimmillaan 8672, mutta nykyisin vain 2995. Jonnekin on kadonnut yli 5000 ihmistä, joten tasaisen vauhdin taulukon mukaan vuonna 2065 kunnassa on miinus 1600 asukasta. Miinusmerkkisen väestön sosiaali- ja terveyskulut ovat epäilemättä olemattomat, tai peräti sosiaali-

ja terveystuloja, mutta ongelmana on se, keneltä kerätään kunnalliset verot. Onneksi on kuntauudistus. Vielä 50 vuotta sitten Utajärvellä oli matkaa Ouluun yli 50 kilometriä, mutta tänä päivänä vain yksi senttimetri, entisen Ylikiimingin (nykyisen Oulun) vastaisella rajalla. Jos ja kun Utajärvi vyöryy kohti Oulua samalla vauhdilla edelleen, vuonna 2065 koko kaupunki on sulautunut Utajärven alusmaaksi. Sieltä on sitten hyvä kerätä veroruplia miinusmerkkisten utajärvisien hyvinvoinnin turvaamiseen.

Aleksis K

Utajärvisiä "julkimoita"

Martti Koskinen, (1941-1988) muusikko, säveltäjä, Martti Koskinen syntyi Pulkkilassa vuonna 1941. Utajärvelle hän muutti vuonna 1953 ja asui siellä kuolemaansa saakka. Hänet tunnetaan musiikkipiireissä sanoittajana ja säveltäjänä, jonka musiikkia ovat esittäneet mm. Esko Rahkonen, Reijo Kallio ja Matti Esko.

22-Pistepirkko on vuonna 1980 Utajärvellä perustettu pop/rockyhtye. 22-Pistepirkon musiikilliset juuret ovat 1960-luvun brittiläisessä ja amerikkalaisessa

sa garage rockissa ja psykedelisessä rockissa. 22-Pistepirkko lukeutuukin kriittikopiireissä arvostetuimpiin suomalaisiin rockyhtyeisiin. Pistepirkon jäsenet: **P-K Keränen** - laulu, kitara, koskettimet ja ohjelmointi, **Espe Haverinen** - rummut ja laulu, **Asko Keränen** - basso, koskettimet, ohjelmointi ja laulu.

Jukka Ukkola, filosofian maisteri, toimittaja ja kirjailija. Hän toimi Kalevan toimittajana vuosina 1967-1983, josta hän siirtyi Suomen Kuvalehteen. Ukkola on

tunnettu pakinoitsija.

Isa Asp, (1853-1872) runoilija. Isa eli kastanimeltään Lovisa syntyi Utajärvellä. Isa Asp tunnetaan ensimmäisenä suomen kielellä kirjoittaneena naislyyrikkona. Hänen kotinsa oli kaksikielinen; niinpä hän kirjoitti ensimmäiset runonsakin ruotsiksi.

Toivo Lyytikäinen (1928-2009), kirjailija. Syntyi Utajärvellä, muutti 13-vuotiaana Helsinkiin suutarinoppiin. Hän työskenteli muun muassa peltiseppänä, hit-saajana, metallialan yrittäjänä ja

tivolissa hanurinsoittajana. Hän kävi kuusi vuotta kansakoulua ja opiskeli Helsingin työväenopistossa kirjoittamista. Lyytikäinen asui Muhoksen Leppiniemessä 1942-43. Häneltä on ilmestynyt kuunnelmia ja 16 romaania, joista osan tapahtumapaikat sijoittuu Pohjois-Pohjanmaalle ja Oulujoelle.

Aino Luukinen, (1949-2008) kuvataiteilija, kuvataiteen opettaja. Syntynyt Utajärvellä. Hän valmistui kuvataiteen opettajaksi Helsingin yliopistosta vuonna

1993. Luukinen opetti kuvataidetta Kiiminkijoen ja Oulujoen opistoissa ja sitten Raahessa kahdeksan vuoden ajan. Elämäntyönsä hän teki Haukiputaan lukiossa kuvataiteen lehtorina.

Utajärvellä on lähtöisin useita hiihtäjiä kuten **Aitamurron** hiihtäjäveljekset **Juho** (1864-1939), **Aapo** (1876-1940) ja **Antti** (1878-1925). Myös Esko Lähtevänoja ja Keijo Kurttila ovat syntyneet Utajärvellä.

Juhlavuosi veistos julkaistaan päätapahtumassa

Iiläisen taiteilijan Sanna Koiviston veistos Joen laulu julkaistaan pääjuhlapäivänä sunnuntaina 5.7. Corten-teräksestä tehty veistos koostuu neljästä elementistä. Osista yksi kuvaa jokea, toinen kuvaa utajärvistä peltomaisemaa ja metsää. Nämä kolme elementtiä ovat tarjonneet elinkeinoja utajärvisille vuosisatoja kalastuksen, uiton, koskivenematkailun, metsästyksen, maanviljelyn, tervan ja niin edelleen parissa. Kolmannessa veistoksen osassa on kuvattu kannel, joka viittaa paikalliseen kulttuuriin ja kalevalaisiin juuriin. Neljäsosa kuvaa tervavenettä.

Veistoksen paljastustilaisuus pidetään koulun ja Salen väliselle tontille. Kuvassa pienoismalli.

Utajärvi pyöräilyn laatukunnaksi

Utajärvellä on aktiivisia pyöräilijöitä, Utajärven Pantterit ovat voittaneet valtakunnallisen Pyöräilyn kilometrikisan piensarjan jo neljänä peräkkäisenä vuotena. Ajetut kilometrimäärät ovat olleet hurjia, viiden hengen joukkue ajoi kesän 2014 kisassa yhteensä 49 004 kilomeriä, mikä tekee 9801 kilometriä jäsentä kohti.

Kuntalaisten aktiivisuus innosti kuntaa liittymään Pyöräilykuntien verkostoon huhtikuussa 2013. Pyöräilykuntien verkosto ry on kuntien, valtionhallinnon, yritysten, järjestöjen ja muiden tahojen välinen yhteistyöverkosto, jonka päätavoite on pyöräilyn ja kävelyn lisääminen kestävinä liikenne- ja arkiliikuntana, mikä

tuottaa hyvinvointia yksilölle, yhteiskunnalle ja ympäristölle.

Kehittääkseen pyöräilyolosuhteita ja liikkumistottumuksia kunta työstää Utajärvi pyöräilyn laatukunnaksi-ohjelmaa, jolla halutaan lisätä pyöräilyä sekä arkiliikuntamuotona että harrastuksena mutta myös matkailussa. Ohjelmassa korostuu turvallisuus, kuntalais-

ten osallistuminen sekä monipuolinen hyvinvoinnin edistäminen. Ohjelmaa työstettiin loppuvuodesta 2014 kaikille kuntalaisille avoimessa Pyöräilyn työpajassa, johon oli mahdollista osallistua vuorovaikutteisesti myös Internetin välityksellä. Lisäksi työskentelyssä hyödynnetään 1000 kuntalaiselle syyskuussa 2014 tehdyn

liikkumiskyselyn vastauksia. Tavoitteeksi on asetettu lisätä pyöräilymäärää 30 % vuoteen 2020 mennessä. Ohjelma valmistuu keväällä 2015.

Nyt myös Utajärven kunnalla on rento pyöräilyjoukkue sekä Kesä- että Talvikilometrikisassa, ja siihen otetaan mielellään mukaan kaikki halukkaat kuntalaiset.

Leikkimieliseen kisaan osallistuminen on hauskaa ja pyörä tulee valittua useammin kulkuneuvoksi, kun kuuluu johonkin ryhmään – ja iloa tuottaa myös se, kun saa kirjata ajamansa kilometrit nettiin oman joukkueen hyväksi.

Hannele Karhu
Hyvinvointivastaava,
Utajärven kunta

Koululaisille on järjestetty Pyöräilymerkki-opetusta.

Kunnanviraston pihaan on asennettu kiinteä pyöräpumppu, joka on kaikkien kuntalaisten ja matkailijoiden vapaassa käytössä.

USO-verkosto 2015-2016

USO-verkoston perustehtävä seuraavalla toimikaudellaan 2015-2016 on kunnan uuden roolin määrittäminen sekä kuntajohtamisen ja kestävän talouden kehittäminen muutosten keskellä.

Utajärven kunnan hallintojohtaja Arja Rantanen

- USO-verkosto on tarjonnut jo kohta neljän vuoden ajan lähes 50 kunnalle ympäri Suomen tukeaan kuntien organisaatioiden ja johtamisen kehittämisessä.
- USO on vertaisoppimis- ja vertaistukiverkosto, kokemus- ja tutkimustiedon kokoaja sekä paikallisen kehittämistyön konsulttina.
- USO-verkoston toimijoina ja kohderyhmänä ovat kuntien poliittinen ja ammatillinen johto.

1. Kunnan uuden roolin määrittäminen muutosten keskellä

- Palvelut-elinvoima-demokratia-verkostot: miten kunnan perustehtävän hoitaminen ja rooli yhteiskunnassa muuttuu?
- Yhteisöllisyys, kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen
- Kunnan työnantajaroolin muutos

2. Kuntakonsernin ja palvelujen johtaminen

- Kunnan organisaatorakenteiden ja johtamisjärjestelmän muutokset uuden kuntalain ja sote-uudistuksen myötä
- Omistaja- ja sopimusohjaus sekä näihin liittyvät menettelytavat ja mallit kuntayhtymissä ja yhtiöissä
- Palvelujen järjestämis- ja tuotantotapojen strateginen kehittäminen

3. Kestävä talous toiminnan perustana

- Strategialähtöisen talouden hallinnan keinot, tuottavuuden kehittämisen käytännöt ja kokemusten vertailu
- Kuntatalousohjelman ja sote-budjettikehyksen merkitys kunnan talousjohtamisessa
- Luottamushenkilöjohdon vastuu toiminnan ja talouden kestävydestä

USO (uuden sukupolven organisaatio) -verkoston toiminnassa huomioidaan erilaiset olosuhteet ja moninaiset muutokset aluerakenteissa ja palvelurakenteissa sekä kasvavat, tasapainoiset ja väestöä menettävät alueet.

USO-verkosto 2015-2016

NÄYTTELYT KIRJASTON SOFIAN KAMMARISSA

Johannes Heilalan piirustukset.

Ajalla 7.1.-3.2.

Johannes Heilala oli vuonna 1909 syntynyt Utajärven khra Juho Anton Heilalan poika ja asui pappilassa. Siellä pieni poika näki monenlaista ja tallensi näkemänsä piirustuksina. Piirustuksiin on tallennettu hetkiä pappilan salista ja pakarituovasta, hetkiä kesäisistä illoista Oulujoen rannalla tai talvisista hiihtokisoista sekä muista kylän tapahtumista.

Johannes opiskeli lääkäriksi toimien kunnanlääkärinä, lääkärinä Kajaanin kaupunginsairaalassa sekä Kainuun prikaatin sairaalalääkärinä. Laajemmin hän tuli tunnetuksi kirjailijana.

Esko Männikön valokuvia.

Ajalla 12.2.-5.3.

Esko Männikkö vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Utajärven Särkijärvellä. Hän tuli tunnetuksi valokuvillaan Pohjois-Suomen yksinäisistä miehistä vuonna 1995, jolloin hän sai Vuoden nuori taiteilija -palkinnon. Hän osallistui samana vuonna Venetsian bienaaliin. Tämän jälkeen hänen näyttelyillään on ollut kova kansainvälinen kysyntä. Nuoren Taiteen Suomi -palkinnon hän voitti vuonna 1998. Kansainvälisiä palkintoja hän on saanut v. 2006 Ordóñez-Falcon International Photography Award'n ja v. 2008 Deutsche Börse Photography Prizen. Hän on julkaissut viisi valokuvakirjaa. Hänet tunnetaan etenkin pohjoissuomalaisen arkirealismen, ympäristön ja ihmisten kuvaajana.

Seija Ylitalon enkelikokoelma.

Ajalla 10.3.-30.3.

Seija Ylitalolla on mittava kokoelma enkeleitä. Osa kokoelmasta pääsee näyttelyyn Sofian Kammariin.

Asko Keräsen piirustuksia.

Ajalla 1.4.-24.4.

Asko Keräsen tunnetaan 22-Pistepirkoista, jonka perustajajäsen hän on. Muusikon lisäksi hänellä on toinenkin puoli – hän on kuvataiteilija. Asko on piirtänyt aina, lapsesta asti. Myöhemmin tuli kuvioihin soittaminen, mutta piirtäminen ei jäänyt. Itse hän luonnehtii töitään kaoottisiksi. Järjellä niitä ei kannata ajatella. Asko Keräsen kuvataiteessa on jotain samaa kuin 22-Pistepirkkojen musiikissa – periksi antamattoman omaperäistä. Asko Keräsen debytoi kuvataiteilijana keväällä 2014, kun hän piti yksityisnäyttelynsä toukokuussa Helsingin Kalliossa.

Tuula Jurvelinin paperitaidetta.

Ajalla 2.5.-28.5.

Tuula Jurvelin on kotoisin Utajärveltä ja hän on valmistunut Taideteollisesta korkeakoulusta pääaineena tekstiilisuunnittelu. Teokset ovat monivärisiä, geometrisiä paperileikkauksia. Ne ovat mandaloita, meditaatiokuvia. Tuula Jurvelin itse kertoo:

- Koska paperileikkaus ja ympyränmuoto vaativat keskittymistä, tarkkaavaisuutta ja läsnäoloa, lähestyn meditaation kaltaista mielenilaa niitä tehdessäni. Kuvani voivat olla solutasoja, maailmankaikkeuksia, kukkien terälehtiä tai pitsimalleja. Muotojen ja värien yhdistyminen saa minut tuntemaan itseni hyvin onnelliseksi. Toivon sen välittyvän katsojalle.

Vesa-Antti Puumalaisen taidetta. Ajalla

2.6.-25.6.

Vesa-Antti Puumalainen syntyi Utajärvellä 1980-luvun alkupuolella. Hän on Utajärven Taidekoulun kasvatti, jatkoi opiskelua ensin Limingan taidekoulussa ja vuosina 2006-2012 Lahden Muotoilu- ja Taideinstituutissa valmistuen kuvataiteilijaksi.

Vesa-Antti Puumalainen pääasiassa maalaa akryyiliväreillä ja käyttää sekatekniikkaa käyttäen ennakolluulottomasti maalin seassa erilaisia materiaaleja kuten multaa ja kahvinpuruja. Pohjakankaatkin saattavat poiketa perinteisistä sillä kankaaksi saattaa tulla valituksi niin säkkikangas kuin sukkahousutkin. Hänellä on ollut töitä yhdessätoista yhteis- ja ryhmänäyttelyssä eri puolilla maata sekä yksi yksityisnäyttely Lahdessa.

Utajärviset rakennukset ennen ja nyt.

Ajalla 1.7.-27.8.

Esillä on mustavalkoisia valokuvia (vaneripainatukset) utajärvisistä rakennuksista. Kuvat on otettu vuosikymmeniä sitten. Jokaisesta rakennuksesta on näyttelyssä myös uusi värikuva. Kuvia vertaamalla huomaa kuinka maisema ja itse rakennukset muuttuvat vuosien saatossa.

Anne Auvisen lasitöitä.

Ajalla 1.9.-25.9.

Anne Auvinen on utajärveläislähtöinen työterveyshoitaja ja yhteisötyönohjaaja. Kaksikymmentä vuotta hän on tosissaan harrastanut taiteen tekemistä aloittaen Marjatta Lipposen lyijylasikurssilla v. 1995, muuta koulutusta hän on hakenut esim. Limingan taidekoulusta. Lasitöissä hän käyttää lyijylasi- ja tiffanymenettelmää sekä sulatusmenetelmää. Töiden tarkoitus on tuottaa iloa niitä katseleville niin kuin niiden tekemisenkin tuottaa iloa tekijälleen.

Satulangat.

Ajalla 6.10.-29.10.

Nukketeatterinäyttely matkalaukussa.

Riitta Johanna Laitisen näyttely "Tarina-metsä-raanuja sekä valokuvia yhteisötaideprojekteista". Ajalla 3.11.-26.11.

Riitta Johanna Laitinen on Utajärvellä syntynyt ja täällä niin lapsuutensa kuin nuoruutensaakin viettänyt taiteen maisteri ja tekstiilisuunnittelija. Opiskeluhistoriaan kuuluu myös kirkon nuorisotyönohjaajan koulutus, pedagogisia sekä yrittäjyyteen liittyviä opintoja.

Työkokemusta on karttunut Utajärvellä kuvataiteen opettajana Utajärven Taidekoulussa, seurakunnan nuorisotyönohjaajana ja Suomen kulttuurirahaston Myrsky Nuorisohankkeen alla toimineessa Utajärven Virta -hankkeessa. Lisäksi Riitta Johanna on toiminut eri taideprojekteissa ja ohjaustehtävissä, taidetyöntekijänä sekä freelancer-tekstiilisuunnittelijana suunnitellen ja valmistaen taidetekstiilejä julkisiin tiloihin. Nykyisin hän pyörittää TarinaRyijyt -yri-tystään.

NÄYTTELYT TORIMAKASIINISSA – esillä kesäaikaan

"Utajärven Aikamatka", alakerta.

Näyttelyssä seurataan Utajärven alueen kehittymistä tuhansien vuosien takaa tähän päivään. Aikajanelle on tallennettu tärkeitä etappeja historiasta. Aikajanan yläpuolelle on sijoitettu professori Arvi Korhosen 1920-luvulla ottamia valokuvia kotoaan Niskankylältä.

"Rauta vellinä viruvi", yläkerta.

Utajärven Särkijärvellä 1800-luvun loppupuolella

toimineen Kurimon rautaruukin historiasta kertova näyttely.

"Kivun kiinni ottajat", yläkerta.

Näyttely kertoo kansanparannuksesta ja -lääkinnästä. Se liittyy mm. Ahmaksella eläneisiin kansanparantajiin (mm. Lusia Rusintytär Korhonen). Esillä on mm. saunan lauteet sekä mielenkiintoista kansanlääkintään liittyvää ja terveydenhoitohenkilökunnan käyttämää esineistöä.

Oulunsalo Soin taiteellinen johtaja, mezzosopraano
Virpi Räisänen tekee Lusian roolin.

Jorma Uotinen ohjaa ja koreografioi teoksen ja esiintyy oopperassa tanssijana.

Lusia palaa Ahmakselle pienoisoopperassa

Traaginen tarina runonlaulaja-parantaja Lusia Rusintytär Korhosesta nähdään pienoisoopperana elokuussa. Nimekkäät taiteilijat herättävät Lusian henkiin kantaesityksessä Ahmaksen perinnekeilässä sekä Oulun kaupunginteatterin suurella näyttämöllä Oulunsalo Soi -festivaalilla.

Lusia-ooppera heijastaa kulttuurien murrosta, muinaisten suomalaisten kansanuskontojen väistymistä uuden kristillisen kulttuurin tieltä ja yksittäisen ihmisen murtumista vallan rattaissa.

Erilaisten maailmankatsomusten, uususkontojen, vaihtoehtoisten hoitojen ja ekologisuuden aikakaudella Lusian yleismaailmallinen tarina tuo ajatuksia herättävän viestin menneisyydestämme.

Noituudesta kärejille ja historiankirjoihin

Lusia Korhonen oli tietäjien, runonlaulajien ja parantajien sukua ja siten merkkipäivä henkilö yhteisössään Ahmaksella. Hän kuitenkin joutui kyläläisten ilmi-antamaksi. Lusia haastettiin papiston tuomaroimille Oulun kärejille, koska hänen epäiltiin harjoittaneen noituutta kansanparannustoimissaan.

Kärejillä ei kuitenkaan koskaan käyty, sillä ennen istuntoa Lusia käveli loitsurunoja laulaen metsään ja hirttäytyi, mikä kärejäpöytäkirjassa kerrottiin. Näin

Lusia Rusintytär jäi historiaan Ahmaksen viimeisenä oikeuteen joutuneena parantajana ja vanhimpina asiakirjoissa mainittuna muinaisrunon taitajana.

Utajärven Ahmaksen kylässä sijaitsee Lusian kunnoitukseksi rakennettu 'Lusian Silta' ja amfiteatterimainen ulkoilmakatsomo. Perinnekeilässä on kokonaisuus rakennuksia ja kertomuksia menneiltä ajoilta. Niiden kautta kulkee perinteen mahtava voima läpi vuosisatojen. Jättimäinen hirttopuu, monisatavuotinen mänty, kasvaa edelleen Ahmajärven rantamilla.

Jorma Uotinen ohjaa tragedian ja nousee lavalle Virpi Räisänen kanssa

Oopperan tuo Ahmakselle joukko nimekkäitä suomalaistaiteilijoita. Jorma Uotinen ohjaa ja koreografioi teoksen ja esiintyy oopperassa tanssijana. Visuaalisesta näyttämötoteutuksesta vastaa oopperan libretisti, kuvataiteilija ja Finlandia-palkittu kirjailija Hannu Väisänen.

Sävellys on merkittävimpänä nykymusiikkisäveltäjien joukkoon lukeutuvan Juha T. Koskisen käsialaa. Oulunsalo Soin taiteellinen johtaja, mezzosopraano Virpi Räisänen tekee Lusian roolin.

Oopperassa esiintyy kamariorkesteri ja siinä kuullaan myös Mihkel Kolditsin johtamaa mieskuoro Pohjan Laulua.

Utajärvi kulukee edellä

U-KIRJAIMEN MALLINEN LOGO on moderni ja kuvaa siksi hyvin Utajärveä, joka on monessa asiassa rohkea ja aikaansa edellä. Muodossa yhdistyy paljon eri symboliikkaa. Isommat ja pienemmät ympyrät kuvaavat lapsia ja aikuisia. Ympyrät ovat lähekkäin pitäen toisiaan turvallisesti käsistä. Muoto kielii myös yhteisöllisyydestä ja yhteistyöstä. Ainutlaatuista Geopark-alueen luontoaakaan ei ole unohdettu, sillä muoto on samalla myös supan merkki.

LOGON LEIKKISYYS JA VÄRIKKYYS korostavat Utajärven hyvää mainetta lapsiystävällisenä ja turvallisena kotipaikkana. Värikkyys kertoo myös moniosaamisesta ja suvaitsevaisuudesta. Väreistä lämpimät keltainen ja punainen kuvaavat ihmisläheisyyttä ja iloisuutta. Keltainen viittaa myös Utajärvellä usein paistavaan aurinkoon. Sininen ja vihreä on poimittu Reilun kaupan tunnuksesta, sillä Utajärvi on Suomen ensimmäinen Reilun kaupan kunta. Logon on suunnitellut mainostoimisto Avalon.

UTAJÄRVEN KUNNAN MARKKINOINTI tukee strategiassa 2013 linjattua kunnan visiota: Utajärvi luo edellytykset onnelliselle elämälle. Markkinointistrategiassa on määritelty neljä markkinoinnin pää tavoitetta. Ne ovat kuntalaisten aktiivisuuden lisääminen, uusien asukkaiden saaminen kuntaan, uusien työpaikkojen syntyminen ja matkailutulon kasvu.

KAIKKIIN NELJÄÄN PÄÄTAVOITTEESEEN liittyy oma perusviestinsä, jota kunta tuo julki markkinoinnissaan.

1. Lisää asukkaita: Arki on helppoa Oulujoen rannalla
2. Lisää työpaikkoja: Yrityspuisto auttaa nopeasti
3. Kuntalaisten aktivoiminen: Kunta tukee luovuutta
4. Lisää matkailijoita: Utajärvi ja Rokua Geopark tarjoavat aitoutta ja luontoa kansainväliseen makuun

MARKKINOINNILLA TAVOITELLAAN myös yleistä tunnettuuden lisäämistä. Tunnettuuden lisäämisen visio vuodelle 2020 on, että Utajärvi tunnetaan osana Oulun aluetta ja kansainvälistä Geopark-brändiä. Yleisen tunnettuuden lisäämisessä hyödynnetään seuraavia viestejä:

- Utajärvi on Suomen ensimmäinen Reilun Kaupan kunta
- Utajärvi on laatukunta
- Utajärvi on pyöräilykunta
- Utajärvi on osa Rokua Geoparkia
- Utajärvi kulukee edellä

UTAJÄRVI KULUKEE EDELLÄ
-lauseeseen tiivistyy, että Utajärvi on monessa asiassa edelläkävijä.

Juhlavuoden päätapahtuma 5.7.2015

Juhlajumalanpalvelus

Utajärven kirkossa. Kunniakäynnit / seppeleiden laskut sankarivainajien muistomerkillä, Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä ja Veteraanikivellä.

Kirkosta lähtee perinnekulke,

jossa nähdään mm. Kurimon rautaruukin väkeä, hiihtäjä Juho Aitamurto, teroaveneen kuljettaja, Lusia Rusintytär Korhonen, Iso-Lassi, ehkäpä Roomari Hiltunenkin, isäntiä ja emäntiä ym.

Veistoksen paljastustilaisuus

koulun ja Salen väliselle tontille.

Ruokailu

VARSINAINEN PÄÄJUHLA

nuorisoliikuntatalolla

Juhlapuhe

Utajärven uuden historiakirjan julkistaminen

Musiikkia

mm. Utajärven Puhallinorkesterilta

Kuntaliiton kunniamerkkien jako
kunnan työntekijöille

LUSIA-OOPPERAN KANTAESITYS

Ahmaksella 7.8. klo 18.
Toinen esitys 9.8. klo 15.

Oulun kaupunginteatterin suurella
näyttämöllä 29.8. klo 19.

Liput 32 – 39 euroa (+ toimituskulut)
Lippupalvelusta.

Oopperan ovat yhteistyössä
tuottaneet Oulun juhla viikot,
Oulun kaupunginteatteri,
JoJo – Oulun Tanssin Keskus
sekä Utajärven kunta.

Kuinka Tarina-arkisto, Kotiseutuarkisto ja KirjastoVirma eroavat toisistaan?

Kunnan perinnettä on koottu useisiin eri arkistoihin. Kysymme kulttuurisihteeri Tarja Vimparilta muun muassa sitä, kuinka nämä eri arkistot eroavat toisistaan ja mistä ne löytyvät?

Mistä idea Tarina-arkistoon lähti liikkeelle?

- Täällä toimi Utajärven Elinympäristön kehittäminen 2015 -hanke, joka päättyi syksyllä 2013. Hankkeessa oli ideana, että kootaan yhteen paikkaan faktaa ja fiktiota, joka liittyy Utajärven historiaan. Ajateltiin, että se omalta osaltaan auttaisi tutustumaan paikkakuntaan. Toisaalta pidettiin tärkeänä, että tieto pitää koota yhteen, eikä sitä saa päästää unohtumaan.

Mistä tarinat ja kuvat ovat lähtöisin?

- Tarinoiden lähteinä ovat olleet mm. kansalliskirjaston sanomalehtiarkisto, tämän päivän lehdet, kirjat, käsikirjoitukset ym. Osa tarinoista on ihmisten suusta suuhun levittämää, ne saattavat olla pelkkää fiktiota. Tarinat sijoittuvat ajallisesti satojen vuosien takaa 1900-luvulle. Valokuvat ovat uusia, mutta ne kuvaavat vanhoja asioita.

Kuinka paljon tarinoita on esillä kunnan kotisivuilla?

- Kunnan kotisivuille tulee luettavaksi yli 200 tarinaa. Osa tarinoista on pituudeltaan vain muutaman rivin, toiset useita sivuja.

Onko Tarina-arkisto Utajärven ominaispiirre?

- En tiedä onko vastaavaa muualla, mutta paljonhan eri kuntien sivuilla näkyy kivasti toteutettuja historia-osioita.

Kuinka Tarina-arkistoon pääsee?

- Tarina-arkisto on julkaistu kunnan kotisivuilla 15.1. Arkistoa pääsee lukemaan klikkaamalla kunnan kotisivuilla harmaassa vaakapalkissa sanaa "Utajärvi" ja sen jälkeen ilmestyvästä valikosta sanaa "Historiaa". Nyt ilmestyvässä valikossa Tarina-arkisto on alimmaisena.

Voiko kuka tahansa kopioida ja käyttää Tarina-arkiston materiaalia?

- Materiaali on netissä kenen vaan luettavissa. Aina tulee sitten muistaa, että kukaan ei pysty vannomaan mikä on fiktiota ja mikä faktaa. Tieteelliseen tutkimukseen en ainkaan kaikkea materiaalia käyttäisi.

Mikä on Kotiseutuarkisto ja mistä se löytyy?

- Kotiseutuarkisto sijaitsee kirjastossa. Sinne on koottu yksityisluontoista aineistoa. Esimerkiksi yhdistysten pöytäkirjoja, muistioita, karttoja, kirjeitä, valokuvia jne. Arkistoon on järjestetty yli 90 eri yhdistyksen, osuuskunnan ja yksityisen henkilön arkistoa. Arkistointia eli järjestämistä odottaa noin 10 arkistonmuodostajaa. Valokuvia on satoja. Kotiseutuarkiston asiakirjoja saa lainata vain kirjastossa tutkittavaksi ja joka kerta tulee allekirjoittaa sitoumus, että tietoa ei käytetä väärin.

Kuinka Kotiseutuarkisto ja Tarina-arkisto liittyvät yhteen? Erilaisuudet?

- Molemmissa on kyse menneestä ajasta ja molemmat liittyvät Utajärveen. Selvä erilaisuus on siinä, että Tarina-arkisto on digitaalisessa muodossa netissä kun taas Kotiseutuarkisto on kirjastossa ja se on konkreettista paperia.

Mikä on KirjastoVirma?

- Kirjastovirma on sivusto, jonka kokosi suhteellisen pitkäaikainen, alueellinen kuntien kirjastojen sekä kulttuuritoimien hanke.

- Sivustolle on koottu mm. henkilögalERIA, kunnissa toimivien museoiden ja kirkkojen tarinat, kuntien muistomerkit, kirjastojen historiikit, sananpaukauksia, valokuvia ym. ym.

- Osittain materiaalit menevät päällekkäin näillä kolmella arkistolla. Koska näitä arkistoja on eri aikoina koottu, on väistämättä, että jotkut asiat esiintyvät useammista tiedostoista.

Mitä muuta haluat kertoa näistä arkistoista?

- Kotiseutuarkistoon otetaan aineistolahjoituksia vastaan jatkuvasti. Vanhojen papereiden kannalta arkistossa on niille ihanteelliset olosuhteet. Siellä ne ovat myös turvassa tulipaloilta ja kosteusvaurioilta. Lahjoituksen yhteydessä laaditaan sopimus, jossa aineiston luovuttaja voi asettaa ehtoja esim. julkisuuden suhteen. Voidaan esimerkiksi asettaa aineiston käytölle ja tutustumiselle rajoituksia. Asiakirjojen luovutuksesta kiinnostuneiden kannattaa ottaa yhteyttä kulttuurisihteeri Tarja Vimpariin.

Tekstissä mainitut sivustot löytyvät osoitteista:

<http://digi.kansalliskirjasto.fi/sanomalehti> <http://www.kirjastovirma.net/>
Arkisto löytyy Utajärven kunnan kotisivuilta. Etusivulta klikataan harmaassa vaakapalkissa "Utajärvi". Näytön vasemmassa reunassa on valikko, jonka otsikko on Perustiedot. Ylimpänä valikossa on "Historiaa", klikataan sitä. Samassa paikassa olevaan valikkoon ilmestyy mm. Tarina-arkisto."

Kotiseutuarkisto sijaitsee kirjastossa Anttilantie 13:ssa. Vanhat asiapaperit ovat siellä hyvässä turvassa esimerkiksi tulipalojen ja kosteusvaurioiden suhteen.

Kirjasarjassa historia on nykyaikaisessa paketissa

Kunnan toissa vuonna julkaisema neljän historiikirjan sarja on saanut hyvän vastaanoton. Sarja sisältää sarjakuvakirjan sekä kolme perinteistä kirjaa kunnan monipuolisesta historiasta.

Sankaritekoja Ahmakselta on 28-sivuinen sarjakuvakirja, joka kertoo Lasse Räisäsen, Lusian Rusintytär Korhosen sekä Pekka Kukkosen vaiherikkaat tarinat. Perimätietoon perustuvien kirjojen tarinat on piirtänyt ja käsikirjoittanut oululainen Ilpo Koskela.

Koskelalle historiaan ja tositaapahtumiin pohjautuva projekti oli mielenkiintoinen. Erityisesti häntä kiinnostaa 1600-luvun lopulla eläneen kansanparantajan tarina, josta näkee, miten kirkko hallitsi kansaa asenteiden kautta.

- Jos olisi joskus mahdollista ja aikaa, siitä voisi tehdä jotain muutakin, Koskela toteaa.

Kulttuurisihteeri Tarja Vimparin mukaan oli alusta lähtien selvää, että juuri Räisäsen, Lusian ja Kukkosen tarinat on tärkeää tallentaa, jotta ne säilyvät seuraaville sukupolville. Harmillisen paljon tietoa ja tarinoita on jo kadonnut sukupolvien mukana. Esimerkiksi Kukkosen tarina on vain lyhyt esittely, sillä enempää tietoa ei ole säilynyt. Tarina on kuitenkin todeneräisin, koska 1800-luvulla asioita on jo dokumentoitu aiempaa enemmän. Lusian tarinassa kirjallista aineistoa on olemassa vain oikeudenkäynnistä.

Koppeleista kirkkomaille on Utajärven hautausmaiden tarinallinen opas. Jokaiselta hautausmaalta on valittu yksi tarinan-

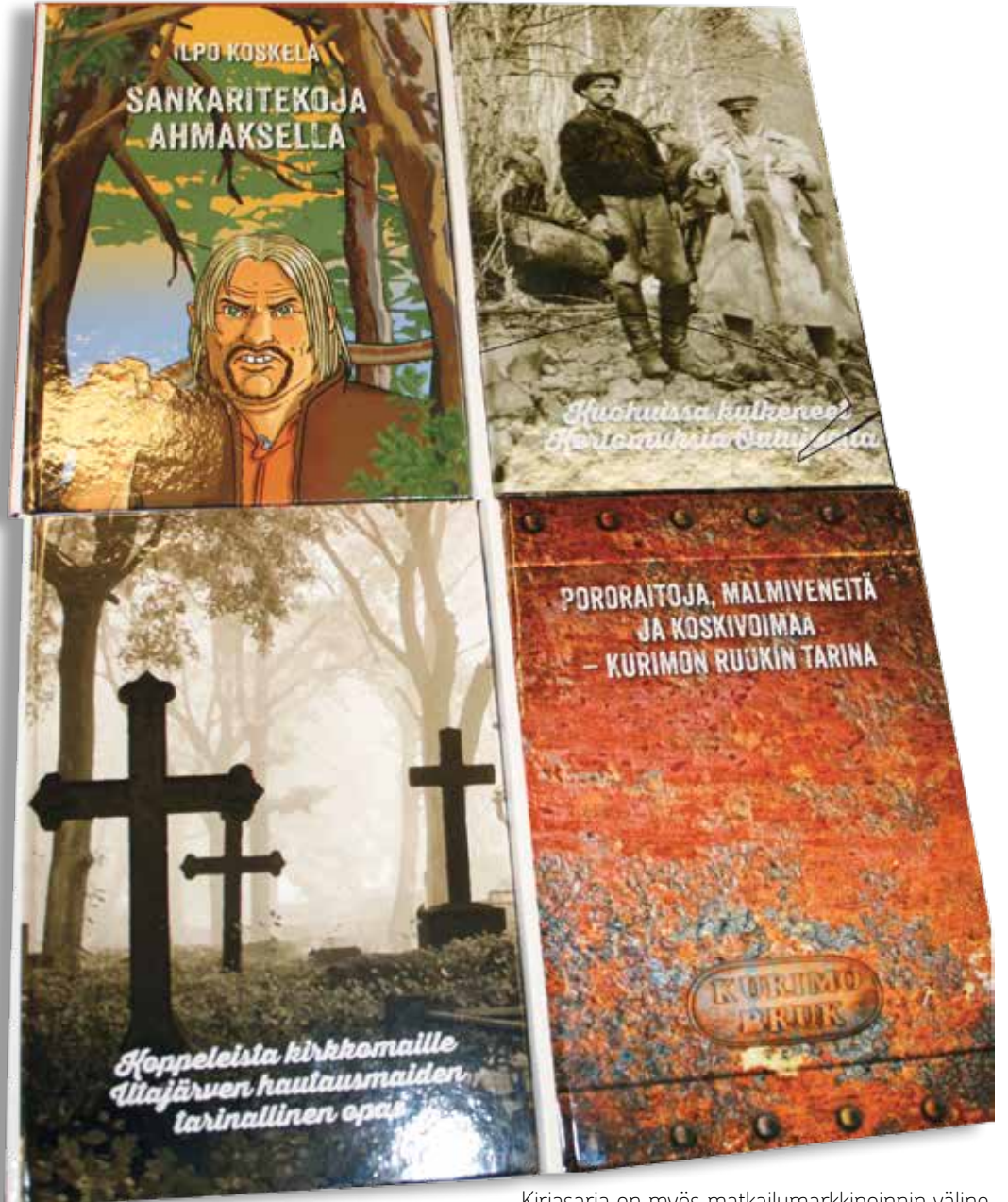
usmaalta on valittu yksi tarinan-kertoja eli vainaja, joka kertoo elämästään Utajärvellä ja valaisee samalla kunnan historiaa. 32-sivuinen kirja sisältää myös kartat kaikista kunnan hautausmaista.

Kuohuissa kulkeneet - Kertomuksia Oulujoelta on 32-sivuinen teos, jossa tervan soutaja, matkustajaveneen kuljettaja, möljän rakentaja ja monet muut eri ammattialojen edustajat kertovat työstään Oulujoella.

Pororaitoja, malmiveneitä ja koskivoimaa on Kurimon ruukin tarina. 40-sivuinen kirja avaa 1800-luvun loppupuolella Särkijärvellä toimineen rautaruukin arkea. Kurimo oli oma pieni yhteisönsä kauppoineen ja kouluineen.

Sarjakuvan ja tarinoiden muodossa historian uskotaan saavuttavan enemmän lukijoita ja myös nuoria. Kirjat toimivat myös kunnan liikelahjoina ja apuna markkinoinnissa, erityisesti matkailussa.

Kirjojen tekeminen oli osa Utajärven Elinympäristön kehittämisen 2015 -hanketta. Hankkeessa muun muassa kartoitettiin tärkeimmät ulkoilu- ja perinnekohteet ja tehtiin niille kehittämissuunnitelmat. Nyt kunnalla on suunnitelmat esimerkiksi Torimakasiinin, Ahmaksen runonlaulukylän ja Kurimon malmiruukin alueiden kehittämiseen. Lisäksi hanke julkaisi suomen- ja englanninkieliset esitteet Utajärven kotiseutumuseosta, Kurimosta, Ahmaksesta ja Utajärven kulttuuripolusta.

Kirjasarja on myös matkailumarkkinoinnin väline.

Kirjoja voi ostaa Utajärven kunnanvirastosta, Utajärven kirjastosta, Opastuskeskus Supasta ja Rokuan Health & Spasta. Yhden kirjan hinta on kahdeksan euroa ja koko kirjasarjan hinta 30 euroa. Kirjoja voi tilata myös osoitteesta kirjaamo@utajarvi.fi tai puhelimitse yhteispalvelun numerosta 08 5875 5701. Tilattuihin kirjoihin lisätään viiden euron käsittelymaksu sekä postimaksu ja postiennakkolisä. Lisätietoja: kulttuurisihteeri Tarja Vimpari, 050 588 6607, tarja.vimpari@oulunkaari.com

Utajärvi – Reilun kaupan kunta

Utajärven kunta on tukenut Reilua kauppaa jo toukokuusta 2004, jolloin Utajärven kunnanhallitus teki päätöksen, että kunta siirtyy pysyvästi käyttämään Reilun kaupan tuotteita vieraskahvituksissa. Loppuvuodesta 2004 Utajärven kunta sai ensimmäisenä kuntana Suomessa oikeuden käyttää Reilun kaupan kunta -titteliä.

Käyttämällä Reilun kaupan tuotteita kunta tukee osaltaan eettisyyttä ja toteuttaa yhteiskuntavastuutaan. Utajärven kunta ja Opastus- ja varauskeskus Suppa käyttävät kokous- ja vieraskahvituksissa Reilun kaupan kahvia ja teetä. Satunnaisesti tarjoillaan myös muita Reilun kaupan tuotteita. Reilun kaupan hedelmät ovat käytössä välipala- ja jälkiruokatarjoiluissa. Reilun kaupan kahvia

ja teetä käytetään kunnan lisäksi myös Suvituulen palvelukeskuksessa kokouskahvituksissa ja työpaikkaruokailussa, Unto rock-tapahtumassa ja Utajärven seurakunnassa.

Utajärven kunnalle on suunniteltu omanlainen kangaskassi Reilun kaupan hengessä. "Reilut utajärveläiset" -kassia on myynnissä Utajärven Yhteispalvelupisteessä, jossa on myös tarjolla Reilun kaupan esitteitä.

Soap socceria varten on tuotu peli-areena Kiinasta. Se testattiin ja hyväksi havaittiin viime kesänä.

Saippua vaahtoa ja rapa roiskuu Merilän kartanossa

Mutafutiksen SM-kisat järjestetään ensi kesänä 17.7 – 18.7 Utajärvellä Merilän kartanossa. Tällä kertaa ratkotaan peräti tuplamestaruudet, sillä ensin perjantaina kilpaillaan uuden lajin, Soap Soccerin, Suomen mestaruuksista ja lauantaina pidetään varsinaiset mutafutiksen SM-kisat.

Utajärven Pelle Peloton eli Mr. Mutafutis Seppo Kinnunen kertoo, että Soap Soccerin eli "saippua jalkapallon" pelaaminen tapahtuu viime kesänä testatulla, Kiinasta tuodulla, saippua-areenalla. Jokainen joukkue heittää pari toivebiisiä, jotka sitten soivat pelierien aikana.

– Näin peliä jatkuu aina niin kauan, kuin esimerkiksi Popedan Pitkä kuuma kestää. Itse valitut musiikkikappaleet toimivat samalla joukkueiden sytyttäjinä.

Tänä kesänä ensimmäisen kerran järjestettävät Soap Soccerin SM-kisat pelataan maksimissaan kymmenhenkisin joukkuein, joista kaksi kilpailijaa on kerrallaan kentällä.

– Soap Soccerissa käytettävä saippuavaahto on tarkoitukseen valmistettu tuote, luontoystävällinen ja käyttäjäturvallinen. Vaahtopäitä syntyy, kun saippualliuosta puhalletaan puhaltimella sitä varten rakennettuun putkeen. Vaahto tekee pelistä haastavan ja muotoilee pelaajat kropaltaan erinäköisiksi. Tiivistäen Bamperos yhtyeen laulun sanoin: "Tule kansamme (peliin) kylpyyn, vaahto (pelaajien) välillämme yhtyy..." , Seppo Kinnunen kertoo.

Lähiruoka teemana

Mutafutiksen SM-kisat järjestetään tänä kesänä lähiruoka teemalla. Kaksi päiväisten kisojen pelaajille ja taloköyöntekijöille tarjotaan lähiruokaa pohjautuvia aterioita.

– Me olemme tilanneet ruokanokset 300 henkilölle. Ne on valmistettu utajärveläisten Pottumies Oy:n perunoista ja kasviksista, Kinnusen myllyn jauhoista ja Viskaalin kaupateurastamon (Muhos) lihoista, Seppo Kinnunen paljastaa.

Ensi kesän mutafutis tapahtumaan odotetaan kahtena päivänä noin 1000 vierasta. Joukkueita Utajärvelle tulee kotimaan lisäksi ainakin pohjoismaista ja Virossa.

– Tavoitteena on pitää tapahtuman kasvu hallinnassa, jotta esimerkiksi majoituskapasiteetti riittää. Pieni hyvin järjestetty kisaviikonloppu on ok!

Kerrottakoon, että takavuosina mutajenkan maailmanennätysyritykseen eli letkajenkkaa tanssi yhteensä 280 henkilöä. Pierun SM- ja MM-kisoissa vuosina 2112 ja 2113 taas päästiin reiluun 1000 katsojaan.

Pierun SM ja MM kisoista kerrottakoon, että moninkertainen Emmivoittaja, tuottaja Troy Hale, valmistele parhaillaan pierudokumenttia, jossa Utajärven kisojen lisäksi on "pierumateriaalia" Englannista ja USA:sta. Aika näyttää, tuleeko sivu-Oskari Utajärvelle?

Mutafutiksen SM-kisat järjestetään jo seitsemännen kerran.

Hauskaa riittää pelaajilla ja katsojilla.

Seppo Kinnunen

Seppo Kinnunen – pöllinpyörittäjä Utajärveltä

Pierupromoottori, Mr. Mutafutis, Pelle Peloton eli Seppo Kinnunen 48v tunnetaan hyvin mutafutiksen isänä ja monien oheistapahtumien luojana.

Mutta kuka Seppo Kinnunen oikeasti on?

– Minä olen pöllinpyörittäjä Utajärveltä. Olen metsänomistaja

ja metsäyhtymän osakas. Siis hankin toimeentuloni puunjalostuksen parissa, hän kertoo.

Seppo Kinnunen lähti peruskoulusta suoraan sahalle töihin ja tällä reissulla hän on edelleen.

Vapaa-aikanaan Seppo Kinnunen on aina halunnut tehdä työtä utajärveläisen juniorityön hyväk-

si. Niinpä Fc Yli-Utos on saanut todella innokkaan vetäjän ja rahojen hankkijan. Jalkapallokoulun myötä vanha kyläkoulu on saatu leirikäyttöön, missä nuoret voivat kokea extreme – elämyksiä tapahtumien yhteydessä. Yksi ylpeyden aihe on myös lähes normaalikokoinen luonnonnurmikenttä, joka on

tehty koululle.

– Minun tavoitteenani on tuottaa ihmisille hyvää mieltä. Siis leipää ja sirkushuveja. Aina minulla on joku idea päässä, joka odottaa toteuttamista, promoottori kertoo.

Rohkeasti liikkeelle harrastuksiin

Naamankylältä lähtöisin oleva eläkeläinen Maila Kaakinen 73v. on hyvä esimerkki siitä, että liikkeelle kannattaa lähteä kun toimintaa kodin ulkopuolella on tarjolla.

- Kyllä kannattaa lähteä liikenteeseen aina kun aikaa on. Ja kotinurkkiin ei kannata jäädä lepäämään, vaikka aikaa ei olisikaan, Maila naurahtaa hänelle ominaiseen tyyliinsä.

Nykyään Utajärven keskustassa asuva pirteä eläkeläinen on tuttu näky, olipa kyse lausunnasta, kuorolaulusta tai liikunnasta. Myös järjestötyö ja ihmisten auttaminen ovat hänelle ominaista toimintaa.

Mailan Kaakisen elämän ensimmäiset vuosikymmenet kuluivat Naamankylällä lähinnä maanviljelyn parissa. Sittemmin jo 40-vuotiaana leskeksi jäätyään, hän siirtyi kukkakauppiaksi kirkonkylään.

- Jo aikoinaan Naamankylällä asuessa rupesimme naapurin rouvan kanssa käymään kirkkokourossa ja lähdin mukaan SPR:n toimintaan. Minä olen aina halunnut elämäni vaihtelua, Maila kertoo.

Utajärvi onkin hyvä paikka asua Mailan tyyppiselle henkilölle, joka viihtyy ihmisten parissa.

- Täällä on hyvät harrastusmahdollisuudet sekä vanhoille että nuorille. Kunta pitää täällä asukaistaan hyvää huolta. Se on ennakkoivaa terveydenhuoltoa, Maila tähdentää.

Runsaasti liikunnallista tarjontaa

Maila Kaakinen kertoo, että Utajärvellä on nuorille liikunta- ja jäähalli ja vanhemmillekin löytyy aktiviteetteja.

-Viikoittain ikäihmiset viedään linja-autolla Rokualle ohjattuun vesijumppaan ja saunomaan. Reissu kestää kolmisen tuntia ja siitä peritään vain pieni kuude euron omavastuu. Maanantaisin ikäihmisille on ilmainen ohjattu kuntosaliryhmä sekä miehille että naisille.

Myös entisellä Alakoululla eli Hyvinvointitalolla on runsaasti toimintaa.

- Siellä voivat ryhmät ja yhdistykset kokoontua ja ruokalassa on

kahvinkeittomahdollisuus. Lisäksi joka kylällä on toimivat kylätalot ja yhdistykset.

Erityisen arvokkaana Maila Kaakinen pitää sitä, että pienessä kunnassa kunta ja seurakunta tekevät tiiviisti yhteistyötä esimerkiksi veteraani- ja muiden juhlien järjestämisessä.

Mutta tärkeintä on tietenkin se, että ihmisellä itsellä on hyvä olla. Ja siinä iloinen mieli auttaa.

- Vaikeina aikoina hyvät ystävät nostavat murheista. He tekevät ihmiselle hyvän olon tunteen, Maila Kaakinen tietää.

Maila Kaakinen on aina tykännyt eläimistä, luonnosta ja kukista. Myös liikunta ja lukeminen ovat hänelle rakkaita harrastuksia, sekä kuoro. "Esimerkiksi kirkkokuoro on sopivasti sitovaa ja siitä saa paljon iloa irti. Kanttori Anna-Mari Tuovinen on tosi mukava ja hyvä ohjaaja. Terveiset hänelle!", Maila Kaakinen toteaa kirjastoon tullessaan.

Kuva: Tarja Vimpari

Suurin osa utajärveläisistä on onnellisia

Utajärvellä viime kesänä tehty onnellisuustutkimus kertoo, että suurin osa eli 83 prosenttia kuntalaisista kokevat olevansa onnellisia. Naiset ovat jonkin verran onnellisempia kuin miehet.

- Lähes kaikki Utajärven kunnan tekemään kyselyyn vastanneet ovat sitä mieltä, että omaan onnellisuuteen voi vaikuttaa myös itse, hyvinvointivastaava Hannele Karhu kertoo.

Utajärven kunnan onnellisuuskyselyyn internetin kautta vastasi 128 henkilöä. Kunta suoritti kyselyn toteuttaakseen visiota "Utajärvi luo edellytyksiä onnelliselle elämälle". Yli 65-vuotiaista vastaajista kaikki kokivat olevansa onnellisia ja että he pystyvät vaikuttamaan omaan onnellisuuteensa. Sivukylillä asuvat ovat hieman onnellisempia kuin kirkonkylällä asuvat.

Nuoret aikuiset ja eläkeikäiset taas ovat kaikkein onnellisimpia.

Rahalla ja onnellisuudella ei näyttäisi olevan kovinkaan paljon tekemistä keskenään: alle 10 000 euroa vuodessa tienaaavissa on enemmän onnellisia kuin muissa ryhmissä. He olivat myös muita ryhmiä tyytyväisempiä perhe-elämään ja ystäviin.

- Tulokset kertovat, että onnellisuus syntyy arkisista asioista ja omalla positiivisella elämänsentteellä on merkitystä, Hannele Karhu tulkitsee kyselyn tuloksia.

Utajärveläiset ovat kokeneet paljon onnistumisia viimeisen vuoden aikana: erityisesti niitä on koettu omissa elämäntavoissa, työssä ja harrastuksissa. Rakkauselämä kaipaa kuitenkin monen mielestä kohentamista.

- Puolet vastaajista ovat koke-

neet myös vastoinkäymisiä viimeisen vuoden aikana, ja se vaikuttaa onnellisuuteen jonkun verran. Eri-tyisen tyytyväisiä ollaan omaan henkiseen terveyteen, ystäviin, perhe-elämään ja vapaa-aikaan. Palkka ja oma fyysinen kunto tietenkin kaipaisivat kohentamista, Hannele Karhu kertoo.

Hilja Mäkäraainen ja Hilka Väänänen pitävät kunnan järjestämiä viikoittaisia uintiretkiä Rokualle tosi hyvänä asiana. Molemmat laskevat olleensa mukana näillä retkillä yhtä kertaa lukuun ottamatta joka kerta kolmen vuoden aikana. - Olen tullut näille retkille Sangin kylältä, vaikka sieltäkin on tänne matkaa 20 kilometriä. Lasten kyydissä olen kuitenkin päässyt, Hilja kertoo. - Kylä pullakahvit maistuvat vesijumpan jälkeen, Hilka toteaa.

Uuintiretket Rokualle lähtevät Sellin baarin pihalta joka torstai kello 12.30. Linja-auto on niin sanottu "matalalaitainen", mikä helpottaa vanhusten ja liikuntarajoitteisten siirtymistä autoon ja autosta pois. Kuljetuksiin osallistuu yleensä auton täydeltä porukkaa.

Raha-automaattiyhdistys ja ”neljän kopla”

Pitkäaikainen kunnanhallituksen puheenjohtaja ja Utajärven Osuuspankin hallituksen vpj. Risto Laitinen toimi pitkään Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiön hallituksen puheenjohtajana ja oli avainpaikalla seuraamassa Rokuan menestystarinaa. ”Kuntokeskuksen perustaminen oli pitkälti myös Muhoksen, Vaalan ja Utajärven yhteistyön tulosta. Silloisen Oulujokilaakson aluetoimikunnan tavoitteina oli opistotasaisen maatalousoppilaitoksen saaminen Muhokselle, kuntolaitoksen saaminen Rokualle ja Pelson varavankilan kehittäminen Vaalassa. Nämä tavoitteet toteutettiin.”

Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiön hallituksen 1. puheenjohtaja, opettaja Risto Laitinen piti mielenkiintoisen esitelmän Kuntouttamissäätiön 40-vuotisjuhlassa 10.4.2014. Laitinen toimikin hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1969 aina 1990-luvun puoliväliin saakka. Rokuan kehityksen alkutaipaleet olivat hankalat ja monilta osin todella vaikeat. Alkuaikojen kuvauksen pohjana Laitisella oli lääninneuvos Eero Ehon muistiinpanot sekä hänen taltioimat pöytäkirjat, muistiot ja julkilausumat sekä omat tiedostot.

Rokuan kehittämisessä suuren työn teki niin sanottu neljän kopla eli professori Ville Kaipainen, aiemmin mainittu lääninneuvos Eero Eho, talousneuvos V.K. Laiti-

nen ja ekonomi Yrjö Ensio. Ja tietenkin raha-automaattiyhdistys suurimpana rahoittajana.

Risto Laitisen nuoruudessa Rokuan vaarat olivat varsin neitseellisessä tilassa. Järvet olivat kristallin kirkkaita. Lomamökkejä ei juuri niiden rannoilta löytynyt.

”Oulun ja Vaalan välillä pukutti tuolloin höyryveturi pari kolme natisevaa vaunua perässä. Sunnuntaiaamuisin Ahmoksen asemalla junasta purkautui joukko hiihtotamineisiin pukeutuneita, kaiken ikäisiä ihmisiä. Konduktööri nakkeli suksinippuja lumihankeen ja sieltä itse kukin löysi omansa, ja kohta hiihdettiin pitkässä jonossa kohti Rokuan vaaroja. Päivä laskettiin mäkeä ja iltajunassa palailtiin taas kotiin.”

Ensimmäinen Rokuaa koskeva vakava keskustelu käytiin maaherra Kalle Määtän virkahuoneessa vuonna 1965. Siihen aikaan elettiin kuntoutuslaitosten saroilla hiljaiseloa, sillä maassamme ei tuohon aikaan ollut ainoatakaan kuntoutuslaitosta. Ikaalisten laitos oli jo vireillä ja se valmistuikin saman vuoden lopussa.

Sitten asia hautautui ja edistymistä alkoi tapahtua vuonna 1971. Tuolloin perustettiin Rokuan Terveys- ja Kuntoutumissäätiö, jonka jäseniksi tulivat Utajärven, Vaalan ja Muhoksen kunnat, P-P:n sydäntautipiiri, Sotainvalidien Veljesliiton P-P:n piiri, Rokuan seura, Utajärven Reumayhdistys sekä henkilöjäsentenä niin sanotut puuhamiehet. Tuolloin myös ra-

”Monista vastoinkäymisistä huolimatta Rokuan Terveys- ja kuntouttamissäätiön toimintaa eri osa-alueilla voitaneen pitää jonkinmoisena menestystarinaa. Yksin Rokualla on koettu kolme merkittävää laajennusta vuosien kuluessa. Vuodepaikat ovat lisääntyneet noin 130 lähes 330.

ha-automaattiyhdistys alkoi lämmetä ajatukselle ja monien kiemuroiden jälkeen Valtioneuvosto myönsi säätiölle Raha-automaattiyhdistyksen varoista keuhkolla 1973 avustusta 100 000 markkaa, vuonna 1974 myönnettiin 400 000 markkaa ja 1975 myönnettiin 46 000 markkaa.

Mutta toteuttaminen odotti edelleen itseään. Vuonna 1979 tapahtui ratkaiseva käänne. Tuolloin Raha-automaattiyhdistyksen varoista säätiölle myönnettiin avustusta 800 000 markkaa ja seuraavana vuonna tehtiin periaatepäätös Rokuan kuntokeskuksen perustamiskustannuksiin myönnettävistä avustuksesta. Nyt avustukset nousivat uusiin lukuihin ja Rokuan Kuntokeskuksen rakentamista varten oli koossa yli 13 milj. mk.

Tässä vaiheessa todettiin, että homma ei enää etene harrastuspohjalta ja säätiön johtoon alettiin etsiä innovatiivista ja tehokasta johtajaa. Sellainen löytyi miltei pästämältä. Muovialan yritys Utaplast etsi noihin aikoihin toimitiloja Utajärveltä ja sen hallituksen puheenjohtajana toimi idearikas mies Tuomas Alasalmi, joka kutsuttiin säätiön johtoon ilman sen kummempia hakumenettelyjä.

Ajankohtaiseksi tuli myös säätiön jäsenpohjan laajentaminen. Uusiksi jäseniksi tulivat Oulun kaupunki, Suomen CP-liitto, Reumaliitto, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö, P-P:n Sotaveteraanipiiri, Rintamaveteraanien Oulun piiriyhdistys, Oulun Yliopistollisen Keskussairaalan Kuntainliitto ja Kainuun Keskussairaalan Kuntainliitto.

Oma pääoma alkoi nyt ker-

tyä ja se oli tuolloin noin 641 000 markkaa. Kiinnostusta osoitti asiaan myös Utajärven Osuuspankki lahjoittamalla säätiölle 10 000 markkaa ja myös LC-I piiri lahjoitti tarkoitusta varten suorittamansa keräyksen tuoton 24 500 markkaa.

Rakennustyöt aloitettiin syksyllä 1980 ja Kuntokeskus otti ensimmäiset asiakkaansa vuonna 1982. Vihkiäisiä vietettiin lokakuun 11. päivänä eli samana vuonna, jolloin vasta valittu presidentti Mauno Koivisto astui virkaansa. Vihkiäisjuhlassa olivat mukana muun muassa sosiaali- ja terveysministeri Vappu Taipale, sisäministeri Matti Aho ja maaherra Erkki Haukipuro.

Näin Rokualle oli valmistunut noin 130 vuodepaikkaa ja noin 100 kuntoutuspaikkaa käsittävä kylpylä ja kuntoutuslaitos palvelemaan ensisijaisesti juuri Pohjois-Suomen sotiemme veteraanipolvea.

Kuntokeskuksen lopullinen hinta oli 26,5 miljoonaa, josta Raha—automaattiyhdistyksen osuus oli yli 20 miljoonaa markkaa. On siis selvää, ettei Kuntoutuskeskuksen rakentamisesta olisi tullut mitään ilman Raha-automaattiyhdistyksen rahoitusta. Tästä lankeaa kiitos todellisille vaikuttajille RAY:n hallituksen puheenjohtajalle Matti Ruokolalle ja hallintojohtajalle Seppo Pekoselle.

Mutta sitkeitä olivat myös niin sanotut puuhamiehetkin, ”neljän kopla”, lääninneuvos Eero Aho, professori V.J. Kaipainen, kiinteistöneuvos Yrjö Ensio ja talousneuvos V.K. Laitinen, jotka asiaansa uskoen jaksoivat puurttaa hanketta eteenpäin monista vastuksista huolimatta.

Hiihtokilpailu

pantiin toimeen Utajärven Alaniskankylässä 4 pvä maaliskuuta joen jäällä 10 kilometrin matkalla. Keli oli tawallinen, ilma jokseenkin siewä, vaikka vähän käwi wiima, joten hiihtäjien oli toinen puoli matkaa ponnistettava wastatuuleen.

Hiihtoon otti osaa 11, joista 8 hiihti koko matkan, ja palkintoja saivat seuraavat: I:sen P. Aitta Utajärweltä, 8 mk., ennats 39 m. 40 s.; II:sen A. R. Korhonen Niskankylästä, 7 mk, enn. 39 m. 45 s.; III:nen M. Merilä Utajärweltä, 6 mk, enn. 40 m. 41 s.; IV:nen H. Piirala Utajärweltä, 5 mk, enn. 40 m. 51 s.; V:nen J. Seppänen Niskankylästä, 4 mk, enn. 42 m. 20 s.; VI:nen H. Supperi Niskankylästä, 3 mk, enn. 43 m. 28 s.; VII:nen J. Torvi-

nen Utajärweltä, 2 mk, enn. 43 m. 45 s.; VIII:nen M. Wäänänen Utajärweltä, 2 mk, enn. 45 m. 2 s.

Ensimmäisen palkinnon olisi voinut saada A. R. Korhonen, waan joku katsojista löi sauwallaan hänen kädestään sauwan pois, joten Korhosen täytyi palata ottamaan sitä ja sillä aikaa hiihti kaksi edelle. Tetoisen kyläläiset alkää tuoko niitä sellaisia ilkitapojanne meidän rauhalliseen kyläämme ! Lausuu kirjeenwaihtajamme.

(Louhi 13.3.1906)

Wanha rakennus.

Utajärven Alaniskan kylässä Sipolan maalla on vanha aittarakennus. Seinässä olewa vuosiluku 1673 osottaa aitan rakennusvuotta. Siis aitta tulisi 223 vuoden vanhaksi.

Aitta on vielä aiwan kowa seinäinen, paitsi kahta hirttä, jotka huonon katon takia oliwat lahonneet. Ne piti panna uudesta, kun rakennus siirrettiin toiseen paikkaan. Aitan harjawaolen pohjoispäästä löytyi vanha waskiraha, jossa oli vuosiluku 1666. Muisto wai uhriko lienee tämä?

(Kaiku 1.7.1896)

Rakennusurakka.

Maanantaina tämän helmikuun 24 p:nä kello 10 e. pp. tarjotaan Utajärven pappilassa urakalla kansakoulun päärakennuksen teko joko kokonaisuudessaan tai eriosista ennen tehdyn kiwijalan päälle.

Rakennus sisältää 6 huonetta, on 23 metr. pitkä ja 10,5 metr. leweä. Samoin tarjotaan ulkohuonerakennus sisältäen 5 huonetta. Urakan täyttämässä ja ennakkomaksuista waaditaan takuu. Toimikunta pidättää oikeuden hyväksyä tai hyljätä tarjoukset.

Rakennustoimikunta

(Louhi 11.2.1902)

Juurikasvien siemeniä

owat useat talot Utajärwellä ruwenneet itse viljelemään. Ne ovat hywästi menestyneet ja warsinkin kaalilajien siemenet owat suuruutensa wuoksi huomattawat. Tätä esimerkkiä sietäisi muuallakin seurata.

(Oulun Lehti 25.10.1882)

Isorokko liikkuu,

kuten meille on kerrottu, Utajärven Ahmasten kylässä.

(Oulun Lehti 25.10.1882)

mahdollistivat Rokuan kehittämisen

”Sunnuntaiaamuisin Ahmaksen asemalla junasta purkautui joukko hiihtotamineisiin pukeutuneita, kaiken ikäisiä ihmisiä. Päivä laskettiin mäkeä ja iltajunassa palailtiin taas kotiin.”

Sittemmin säätiö hankki kuntoutuskeskuksen läheisyydessä sijaitsevan Inkeri Arvelan ja Yrjö Salovartion perustaman ja ylläpitämän lomanviettopaikan Rokuan talon, nykyisen Rokuan Hovin, omistukseensa. Myös Rokua-Nuorua tiehanke valmistui ennätysajassa. Tien vihkiäisiä pidettiin 1984 ja TVH suostui tämän paikallistieksi muutetun tien ylläpitäjäksi.

Myös lomaosakerakentaminen Ahveroisen rannalle oli käynnistynyt ja vuosikymmenen puolivälissä määllä komeili 28 hyvin varusteltua lomaosakehuoneistoa.

Samoihin aikoihin hotelliyritystä Vesa Palokari suunnitteli hotellikiinteistön rakentamista Kajaanin joen varteen. Tämä hanke toteutui ja vuonna 1986 avattiin Kylpylä-hotelli Kajanuksessa noin 40-paikkainen kylpylä- ja kuntoutusosasto, joka tuli palvelemaan Kainuun sotainvalideja ja sotien veteraaneja sekä Kelan kuntoutukseen lähettäneitä asiakkaita. Toiminta laajeni myös Ouluun

päin. Se alkoi Päivärinne -säätiön perustamisella ja opetussairaala-toiminnan käynnistämällä. Muhoksen Päivärinteellä ja päätty Oulun seudun kuntoutussairaalan käynnistymiseen ns. ”lamellitalossa” yliopistosairaalan yhteydessä.

”Monista vastoinkäymistä huolimatta Rokuan Terveys- ja kuntoutussäätiön toimintaa eri osa-alueilla voitaneen pitää jonkinmoisena menestystarinaa. Yksin Rokualla on koettu kolme merkittävää laajennusta vuosien kuluessa. Vuodepaikat ovat lisääntyneet noin 130:stä lähes 330:een. Konsernin työntekijämäärä lähentelee kolmea sataa ja liikevaihdon odotetaan nousevan tänä vuonna 17,5 miljoonaan euroon. Laitoksen organisaatiota on myös uudistettu paremmin vastaamaan tämän päivän vaatimuksia ja hallitus, joka koostuu useista alan asiantuntijoista, on puheenjohtaja Kyösti Juujärven varmoissa käsissä”, Risto Laitinen kertoi historiikkinsa lopussa vuonna 2012.

Hiihtoporukka - Lähde: Pirilän sukuseura/Jenni Haverinen; tunnistetut henkilöt 2. vas. Irja Pirttikoski (o.s. Mietunen), 2. oik. Jenni Haverinen, molemmat Utajärveltä.

Yllä: Hyppymäkikuva - Lähde: Pirilän sukuseura/Pekka Oilinki

Vas. Hiihtomajakuva - Lähde: Pirilän sukuseura/Jenni Haverinen; tunnistetut henkilöt ed. vas. Anja Manelius (o.s. Pirilä, myöh. Leskelä), vieressään serkku Jenni Haverinen, takana oik. Erkki Korhonen, Jennin sisaren mies. Kuvat ovat joko 1940-luvun lopulta tai 1950-luvun alusta.

Surkea tulipalo Utajärwellä. Eläimiä palanut.

Wiime maanantaina vasten yöllä syttyi Utajärwen kirkonkylässä Aitamurron talossa nawettarakennus tuleen, palaen poroksi. Nawetassa paloi 5 lehmää ja kolme lammasta, joita ei ehditty pelastaa. Samaten paloi nawetan yhteydessä oleva heinälato ja sen mukana sisällä olevat turunkärkyt ja muutakin irtaimistoa, kuten työkaluja y. m.

Tuli lewisi myöskin naapuriin, toisen Aitamurron taloon, joka on melkein yhteen rakennettu ja poltti sieltäkin nawetan ja heinäladon, jossa wiime mainituissa paloi muutamia rekiä. Tuli syttyi sääskisawusta, jonka talonemäntä oli lypsäessään laittanut nawetan

lattialle. Siitä lensi kipinä nawetan kattoon, mutta waikka emäntä sen heti huomasi, oli sammutus myöhäistä, sillä muu talonwäki oli kaikki nukkumassa. Talojen muut rakennukset saatiin waiwoin wanjelluksi. Aitamurron nawetta, jossa eläimet paloiwät, oli wakuutettu 200 mk. Utajärwen kunnanyhtiössä sekä toinen 150 mk. Tuli siis suuri wahinko palon kautta.

Toinenkin tulipalo oli Utajärwellä Niskankylässä lauantaia jolloin paloi kansakoulun sauna. Paloa sammuttaissa kaatui kaiwonwintti opettajan päälle ja hän sai päähänsä kaksi reikää ja jalka katkesi. Wammat eiWät kuitenkaan ole waarallisia.

(Louhi 21.7.1906)

Huutokauppoja.

Julkisella, huutokaupalla joka toimitetaan Tiistaina tämän heinäkuun 7 päivästä Kurimon ruukilla Utajärven seurakunnassa ja saman kuun 10 päivästä Ämmänruukilla Suomussalmen pitäjässä, myydään The Finland Charc. Iron Works C:n konkurssipesän hywäksi erilaista irtainta omaisuutta sekä isompi joukko pitkiä halkoja, rautamalmia, sysiä, y. m., josta hallussille ostajille täten ilmoitetaan. Lähempiä tietoja antaa mainituista paikoista ruukinhoitaja Joh. Asp. Oulussa, kesäkuun 27 päivänä 1885. The Finl. Charc. Iron Works C:n konkurssipesän puolesta: Konst. Hilden. J. S. Hedman

(Oulun Lehti 4.7.1885)

Yhdistetyt Rokottajan ja Kättilön wirat

Utajärven kunnassa kunnallislautakunnan luona, hakukelpoisten haettawana ennen 1 päivää ensi Jouluk. Wirkaan astuttawa ensi vuoden alussa. Palkkaehdot owat: 250 m : kaa siihen luetut waltiolta tulewat rokotusapurahat, sekä lainamasiinista 1 tynn. 15 kapp. ruukiita ja 1 tynn. 15 kapp. ohria, ja synnytyswaiwasta 4 mk. warakkailta ja 2 mk. wähempiwarasilta, paitsi köyhät ilmaiseksi; sekä wapa hoito ja kyyti synnytysreisista, jonka itsekukin kohdastaan suorittaa. Utajärwi 9/10 91. Kunnallislautakunta

(Louhi 28.10.1891)

Matkailijamaja.

Matkailijayhdistyksen Oulun haaraoston toimesta on Merilän talossa Utajärwellä, Pyhäkosken niskassa, josta otetaan laskumiehiä mainittua koskea laskemaan, tehty sopimus n. k. matkailijamajasta, jossa perin huokeasta hinnasta matkailijat woiwat saada ruuan ja asunnon.

Ruoka-ateriasta maksetaan 1 mk., yösiijasta 50 penniä, kahwesta eli teestä 25 p. kuppi leiwän kanssa ja 10 penniä kuppi leiwättä ja limonadista 40 p. pullo.

Yllämainitulla toimenpiteellä tulee kumminkin jossakin määrästä poistetuksi täällä alalla ennen wallitsewa puutteellisuus.

(Oulun Ilmoituslehti 4.7.1897)

Utajärveläisten Amerikan-siirtolaisuudesta (1880-luvulta):

FT, tutkija Ritva Kylli Oulun yliopistosta kirjoittaa parhaillaan Utajärvi-kirjaa, joka julkistetaan Juhlavuoden päätapahtumassa 5.7.2015. Ohessa pari otetta uudesta historiankirjasta.

Amerikassa oli tarjolla huomattavasti enemmän työpaikkoja kuin Pohjois-Suomessa, ja töitä monet Utajärveltä lähteneet joutuivat toden teolla uudella mantereellaan tekemään.

Yksi tällainen oli utajärveläinen Gabriel Pesonen, joka oli päätytynyt perheensä kanssa Michiganiin, Pohjois-Amerikan Suurille järville. Pesonen työskenteli uudella kotipaikkakunnallaan rautakaivoksessa. Hänet tunnettiin hyvänä kaivostyöläisenä, ja hänen kotinsa vaikutti varsin vauraalta. Pesosen vaimo korosti vierailijoille, että oli juuri leipomassa leipää ”puhtaasta vehnästä” – mutta toisaalta muualta tulleet havainnot panivat merkille, ettei kodissa näkynyt merkkejä vaikkapa kukista tai puutarhanhoidosta. Lisäksi vaimo valitti, että hänen miehensä työ oli raskasta ja vaarallista, ja kaivoksessa sattuikin paljon onnettomuuksia.

Pesonen ei osannut vaimonsa tavoin juuri ollenkaan englantia, mutta heidän lapsensa olivat menneet englantilaiseen kouluun ja oli-

vat alkaneet ymmärtää paikallista kieltä paremmin. Kielitaitoa – tai paremminkin sen puutetta pidettiin syynä siihen, etteivät ensimmäisen polven suomalaissiirtolaiset pystyneet toimimaan uusilla työpaikoillaan vaikkapa työnjohtajina, minkä vuoksi heidän oli tyydyttävä vain kaikkein raskaimpiin ja huonoimmin palkattuihin töihin.

Tätä mieltä oli Pesosten kanssa samalla seudulla asuva ”suomalaisten kuningas” Nels Majjannu, joka oli kotoisin Ylitorniolta Ruotsin puolelta. Vaikutusvaltaisen Majjannu toimi Ispemingissä kauppiana ja kaupunginvaltuutettuna, ja hän itse puhui sujuvasti suomea, ruotsia ja englantia.

Ensimmäisen polven kouluttamattomat siirtolaiset eivät yleensä myöskään saaneet tarpeeksi tietoa uudesta kotimaastaan, koska he eivät pystyneet lukemaan englanninkielisiä kirjoja ja sanomalehtiä. Monet suomalaisista myös ajattelivat pääsevänsä vielä kotiin ennen kuolemaansa.

Talvisodan alkaminen Utajärvellä:

Kotirintamatyötä tehtiin monella taholla, ja kaikki kynnelle kykenevät yrittivät osallistua hakkaamalla puita asuntojen lämmittämiseen, auttamalla ilmavalvonnassa, varusteiden huoltamisessa ja muonitustehtävissä. Reserviläisten perheiden avustamiseksi kerättiin yksittäisistä kodeista ruokaa, rahaa ja tavaraa jo ennen talvisodan syttymistä lokakuussa 1939. Syksyisestä ajankohdasta johtuen monet osallistuivat keräyksiin lahjoittamalla reserviläisille vaikkapa lakkoja tai perunoi. Jotkut pystyivät antamaan sokeria, maitoa tai nissajauhoja. Kylissä ryhdyttiin tekemään tarmokkaasti myös käsitöitä:

Heti reserviharjoitusten alettua syksyllä 1939 ryhdyttiin kokoamaan villoja joka kylällä sekä koonnuttuun niistä valmistamaan lankaa ja sukkia sekä käsineitä. Jokainen työseura kokosi varoja yksi yhdellä ja toinen toisella tavalla, ja alettiin myöskin ommella miehille alusvaatteita. Sodan alettua tämä

Annikki Kinnunen ja Lines Huovinen lukemassa.

toiminta oli yli kunnan niin vilkasta, että useamman kerran viikossa kaikki kylän naiset, joilla ei pientä lasta ollut hoidettavanaan, kokoontuivat näihin talkootöihin. Valmiit työt lähetettiin keskusjohtolle, joka lähetti ne joukko-osastoihin. Joku määrä lähetettiin myöskin suoraan ”paketteina” omille miehille. Keskukseen kautta joulukuulla lähetettyjen alusvaatteiden, sukkien, vanttuiden

y.m. raha-arvo teki 23,719 markkaa sekä lisäksi suoraan joukoille lähetetyt tavarat. Uudelta vuodelta ottivat lotat johtoonsa sotaväelle alusvaatteiden ja lumipukujen valmistuksen ja lähetyksen.

(lainaus: Kertomus Vapaan Huollon Utajärven keskuksen toiminnasta 1.10.1939-31.12.1940. UKuA Vapaa Huolto.)

Historiassa on osansa myös seurakunnallisella historialla, tässä jotain kirkkoherra Mauno Koivunevan ajasta (toimi Utajärven kirkkoherrana 1950- ja 1960-luvulla):

Koivuneva lienee tullut Utajärven kirkkoherraksi mielellään. Seurakunnan hengellinen valtasuunta lepäsi hänen mukaansa vanhemman suunnan lestadiolaisuuden varassa, jos kohta herännäisyyttäkin oli esiintynyt ennen kaikkea Vaalassa ja Niskanjokivarressa.

Vuonna 1939 Utajärven asukkaista kaksi kolmasosaa lienee joka tapauksessa ollut lestadiolaisia. Lestadiolaisuus oli saanut Utajärvellä järjestäytyneemmän muodon vuonna 1947, jolloin perustettiin Utajärven ja Sotkan Rauhanyhdistys.

Utajärvellä Koivunevan lestadiolaisuus oli hyvin persoonallista maanläheistä; hän piti poroseurojen ohella savottaseuroja metsä-

kämpillä metsätyömiesten keskeillä.

Koivuneva oli omien sanojensa mukaan kiinnostunut tekemään töitä sellaisten ihmisten parissa, jotka olivat jollain tavalla luonnonvoimien kanssa tekemisissä – Koivistolla he olivat olleet kalastajia ja merimiehiä, Utajärvellä puolestaan poronhoitajia ja uittotyöläisiä. Koivuneva sai sysäyksen lähteä metsätyömiesten keskuuteen alkujaan vuonna 1955 ollessaan seuroissa Aarne Pason luona Särkijärvellä. Siellä hänelle kerrottiin, että kylän miehet olivat suurimmaksi osaksi Uunivaaran työmaalla. Koivuneva päätti lähteä viidentoista kilometrin päässä sijaitsevalle kämpille seuroihin. Utosjoen lat-

voilla (Hietaselässä, Rytiselässä ja Uunivaarassa) pidettiin seuroja 1960-luvun alkuvuosiin asti. Tällöin Utosjoen uittot loppuivat, mikä sai Koivunevan mielen haikeaksi. Aika oli menossa omituisiksi, kun uittojakaan ei enää järjestetty vaan puita alettiin kuljettaa rekoilla. Metsätyökämpilläkin oleskelu oli vähenemään päin, kun työmaille alkoi päästä kotoa käsin autolla; Koivunevan työ poromiesten keskuudessa jatkui kaikkein pisimpään.

Metsätyökämpillä Koivuneva pääsi näkemään, kuinka lujassa leipä oli kämppien asukkailla mutta kuinka hyvin he ymmärsivät leikinlaskua. Koivuneva oli kerran todennut seuroja aloittaessaan,

”että nyt on kuultava, sillä mihinkäs menette, kun ulkona on kova pakkanen”. Osa Koivunevan vastustajista syytti kirkkoherraa siitä, että tämä tuhlassa aikaansa metsätyökämpillä, mutta muun muassa piispa Olavi Heliövaara antoi Koivunevalle vuoden 1959 piispantarkastuksessa tunnustusta: Piispan mukaan metsä-, uitto- ja porokämpille meneminen oli hyvä keino koota sanan ääreen sellaisia seurakuntalaisia, ”jotka muuten eivät ehkä tulisi”.

Koivuneva auttoi myös toisinaan metsätöissä suurten perheiden isiä ja sai heidän päiväpalkkojaan kohoamaan jonkin verran. Eräänkin kerran hän oli auttanut heikkokuntoista perheenisää, mitä

lähikylän opettaja oli jälkeensä paheksunut sen vuoksi, että mies oli ”kommunisti ja kirkosta eronnut”. Koivunevan mukaan tämä oli sattunut sopivasti: ”Seurauksena oli se, että se mies oli aina seuroissa mukana ja se liittyi kirkkoon takaisin.”

Lestadiolaiseen herätysliikkeeseen oli alusta saakka kuulunut säätyrajojen rikkominen. Lars Levi Laestadiuksenkin tiedettiin kulke- neen sarkavaatteissa, lapikkaat ja- loissaan. Laestadius ei ollut myöskään halunnut pitää huonettaan liian siistinä korostaakseen seurakuntalaisilleen, että hän eli yhtä vaatimattomasti kuin hekin ja pysyi siitä huolimatta pysymään raitti- na ja työteliäänä.

Utajärvisiä ”julkimoita”

Arvi Korhonen, filosofian kandidaatti, tohtori, professori. Arvi Korhonen syntyi Utajärvellä Kangas-Korholan tilalla Niskankylällä 1890.

Varsinaisen elämäntyönsä hän teki yleisesikunnan sotahistoriallisen toimiston apulaispäälikkönä, yliopiston opettajana ja historiankirjoittajana. Hän oli vuosina 1940–1959 Helsingin yliopiston yleisen historian professorina; tätä ennen hän toimi samassa lai-

toksessa dosenttina. Turun yliopiston dosenttina Arvi Korhonen toimi alkaen vuodesta 1925 liki neljäkymmentä vuotta.

A.A.Laitinen, (1882-1959) kansakoulunopettaja, kansanedustaja, talousneuvos. Syntyi Utajärvellä. Vuonna 1909 hän valittiin kansanedustajaksi Oulun läänin eteläisestä vaalipiiristä.

Markku Karvo, kansainvälisesti menestynyt taikuri, joka teki historiaa voittamalla ensim-

mäisenä suomalaisena maailmanmestaruuden estraditaikuiden yleisessä sarjassa Blackpoolin oopperatalossa Britanniassa. Ensimmäisen kerran Marko Karvo esiintyi taikurina ylä-asteelle luokan pikkujouluissa. Silloin perhe oli jo muuttanut Raanujärveltä Utajärvelle, Pohjois-Pohjanmaalle, jossa Karvon vanhemmat pitivät kauppaa.

Axel Strömberg, (1863-1938) vuorineuvos. Axel Strömbergin

isä Johan Edvard Strömberg saapui Uudestakaarpepyystä perheineen Utajärvelle vuonna 1854 perustaakseen sinne kahden muun miehen kanssa rautatehtaan, myllyn ja sahan. Teollisuuslaitoksensa paikaksi he valitsivat Kurimon Utajärven Särkijärven kylässä. Perheen muuttaessa Varkauteen Axel Gottfrid oli 9-vuotias. Vuonna 1881 hän valmisti ensimmäisen sähkökoneensa, itsemagnettoivan tasavirtadynamon. Tänä päivänä

tuota ensimmäistä Suomessa rakennettua dynamoa säilytetään Teknillisen korkeakoulun kokoelmassa. Vuonna 1888 hän pani alulle oman yrityksen nimeltään A. G. Strömbergin sähköliike. Liikkeestä kasvoi Suomen suurin, ja nimeksi vaihtui Oy Strömberg Ab.

Historiallinen kuntakokous Utajärven torilla

Kokouksen toisessa osassa kahvi-
taun jälkeen siirrytään nykyai-
kaan. Tuolloin kunnanvaltuusto
tekee Utajärven juhluvuoteen liit-
tyen juhluvuoden päätöksiä, joi-
den sisältö ei toistaiseksi ole tie-
dossa.

Vuoden 1865 helmikuussa an-
nettiin Suomessa keisarillinen ase-
tus kirkollisen ja maallisen hallin-
non erottamisesta. Seurakunnan
rinnalle oli perustettava kunta yh-
teisiä asioita hoitamaan. Aiemmin
kirkkoherran johtaman pitäjänko-
kouksen tilalle tuli toimielimeksi
kunnissa kuntakokous, joka kut-
suttiin koolle neljä kertaa vuodes-
sa.

Kuntakokouksessa jokaisel-
la täysi-ikäisellä veroa maksaval-
la ja hyvämaineisella miehellä oli
äänioikeus, mutta äänimäärä riip-
pui maksetun veron suuruudes-
ta. Käytännössä kuntakokouksiin
osallistui vain muutama eniten ve-
roja maksanut mieshenkilö.

Miehet tekivät päätökset – naiset heittivät taustalla huulta

Utajärven torilla pääsemme kur-
kistamaan millaista kuntakoko-
uksen päätöksenteko on saattanut
150 vuotta sitten olla. Kokouksessa
käsiteltävät asiat on koottu Utajär-
ven kuntakokouksista säilyneistä
alkuperäisistä pöytäkirjoista, vuo-
desta 1865 vuosisadan loppuun.

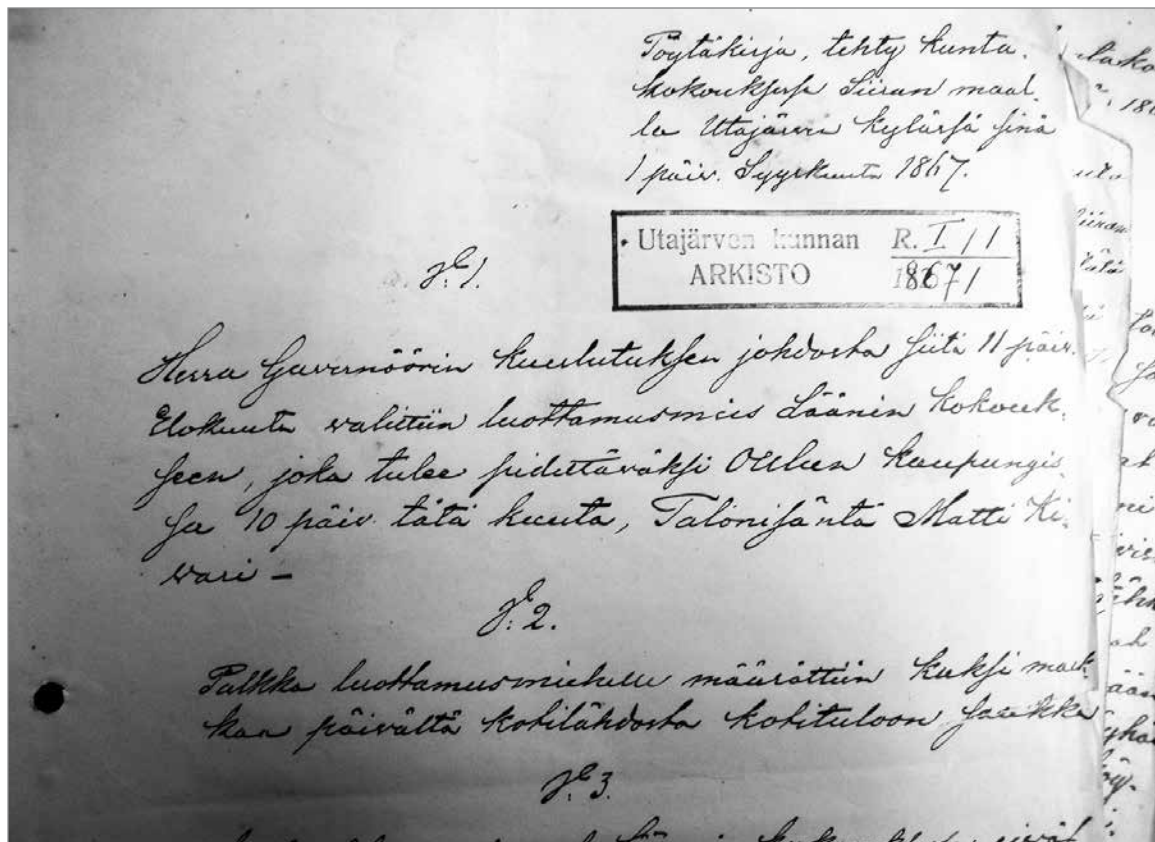
Itse kokouksen vuoropuhelun
esittävät kunnanvaltuutetut. Ky-
seessä on 14 miehen keskustelut
ja kiistelytkin eri aiheista. Lisäk-
si mukana on muutama nainen,
jotka osallistuivat kokouksiin lä-
hinnä kahvinkeitäjinä ja huulen-
heitäjinä. Naisilla ei tuolloin ollut
äänivaltaa.

Utajärven torilla pääsemme
seuraamaan keskusteluja halla-
vuoden viljansaannin varmista-
misesta, köyhäinhoidosta, kun-
nallisen kirjaston perustamisesta,
kestikievaritaksan vahvistamisesta,
rokon panijan valinnasta ja vas-
tuullisten miesten valinnasta kun-
nallislautakuntaan.

Tämän Utajärven kautta aiko-
jen ensimmäisen kuntakokouksen
puhetta johtaa asiakirjojen mukai-
sesti A. Aitta ja kirjuriina toimii L.
Laitinen.

Kuntakokoukset jatkoivat kun-
nan ylimpänä päättävänä elimenä
aina vuoteen 1917 saakka, jolloin
uusi kunnallislaki astui voimaan,
ja kunnan päättäväksi tahoksi va-
littiin valtuusto. Utajärven en-
simmäisen kunnanvaltuuston ko-
koonpanon asetti kuntakokous
huhtikuussa 1917. Kansalaissodan
jälkeen vuodesta 1918 alkaen val-
tuusto valittiin edellisvuonna sää-
detyn yleisen ja yhtäläisen äänioi-
keuden mukaisesti vaaleilla.

**Utajärven torilla järjestetään 22.8. lauantaina historiallinen,
yleisölle avoin, kaksiosainen kuntakokous ulkotiloissa. Koko-
uksen aluksi yleisö pääsee kurkistamaan 150 vuoden takaiseen
aikaan, kuinka päätöksenteko silloin tapahtui.**

Historiallisen kuntakokouksen käsikirjoituksen on tehnyt FM Maarit Vuorela. Tiedot pohjautuvat Utajärven kunnan arkistosta löytyviin vanhoihin pöytäkirjoihin. Kuvassa kuntakokous pöytäkirja vuodelta 1867.

Veneretki Oilinkiin

Joskus 1930-luvun alkupuolel-
la tapahtui harvinainen venemat-
ka Sotkalta Niskanjoelle. Olimme
Kyllikin kanssa aika pieniä, joten
kaikkia yksityiskohtia emme enää
muista, mutta jotakin on jäänyt
miehen tuosta reissusta.

Kyläilymatka tehtiin meidän
moottoriveneellämme juhannuk-
sen jälkeen, kun vedenjuoksu oli
joessa rauhoittunut. Yrjö-isä oli
moottorimies, joka hoiteli Arkhi-
medes-perämoottoria ja luotsina
toimi eno Kustaa Pirilä eli Karppi-
lan Kustu, joksi häntä kutsuttiin.
Mukana oli äiti Emmi, Kyllikki ja
minä Veikko. Eeva ei päässyt mu-

kaan, koska veneeseen ei oikein
mahtunut enempää väkeä. Vene ei
ollut oikea jokivene, vaan jonkun
muun mestarin luomus. Sen laitoja
kiersivät sivupenkit ja keulassa oli
sen verran iso koppi, että me lap-
set mahduimme sinne mukavas-
ti kyykkysilleen sadetta pitämään.

Matka alkoi Sotkajärveltä kou-
lun rannasta aamuauringon pais-
teessa. Noin kolmen kilometrin
järvitaival taittui nopeasti ja pian
oltiinkin jo Sotkakosken alla. Tä-
ssä naiset ja lapset nousivat maihin
ja juoksivat pitkin rantaa aina ohi
Sotkan hautausmaan. Miehet kis-
koivat veneen köyden ja rompsi-

sauvomen avulla pitkin möljää
ylös. Äiti tietysti oli innokas autta-
maan, mutta kun lapsia täytyi pai-
mentaa, ei siihen tahtonut olla ai-
kaa. Kosken niskassa lastauduttiin
jälleen veneeseen ja tämän jälkeen
kaikki tapahtuikin koneen voi-
malla vastavirtaan. Kosken kohi-
na häipyi nopeasti moottorin pä-
rinään.

Ensimmäinen pysähdys oli Uta-
järven kirkolla Salmelassa, jossa
söimme maittavan aterian Maija
ja Iikka Oilingin vieraanvaraisessa
kodissa. Kohta taas pantiin Arkhi-
medes töihin, Utajärven yläpäässä
odotti Utakoski. Se noustiin kone-

voimalla samoin kuin koko lop-
pumatka Oilingin talon rantaan.
Erikoisuutena muistamme jyrkät
rannat, joissa oli törmäpääskyjen
pesäaukkoja. Niistä linnut suhah-
telivat sisään ja ulos kovalla kii-
reellä. Se oli meistä ihmeellistä!

Talonväki kiirehti rantaan mei-
tä vastaan toivottaen vieraat ter-
vetulleiksi. Varsinkin Liisa-tädin
lämmen syli tuntui mukavalta vii-
leän venematkan jälkeen. Ukkos-
myrsky näet uhkasi kastella koko
joukon. Niinpä sitten juotiin kah-
via, syötiin ja lopuksi nukuttiin Oi-
lingin kamarissa makeat yöunet.
Seuraavana päivänä oli taas suun-

tana Sotkajärvi ja koti. Menomat-
ka oli mukavaa aurinkoista ajelua,
mutta paluumatkalla alkoi tuulla.
Jouduimme Kyllikin kanssa köm-
pimään muutaman kerran keula-
koppiin sadetta pitämään. Myö-
tävirtaan matka sujui vauhdilla,
mutta sää asetti esteitä kyläilyil-
le ja taisipa äidillä olla huoli koti-
miehistä.

Kirjoittanut: Veikko Fonselius
(Pirahdus 2005/1)

Utajärvisiä ”julkimoita”

Aarne Elias Äyräpää vuoteen
1930 Europaeus (1887-1971), ar-
kelogi, historiantutkija, tohtori,
professori. Äyräpää hallitsi ki-
vikauden tutkimusta Suomes-
sa 1920-luvulta aina 1950-luvulle
saakka.

Hänen suurimpana saavutuk-
senaan pidetään keramiikkaan ja
geologian tutkimustuloksiin poh-
jautuvan esihistorian kronologi-
an laatimista. Äyräpää mallinsi
maankohoamisesta aiheutuneen

rantaviivan muutoksen sekä il-
maston vaihtelut ja jaksotti Suo-
messä vaikuttaneet kulttuurilli-
set aikakaudet. Hän oli erityisen
kiinnostunut vasarakirveskult-
tuurin tutkimisesta. Avarakatsei-
nen ja kriittinen Äyräpää nauti
kunnioitusta arkeologina myös
ulkomailla.

Pekka Merilä (1844-1932) Pek-
ka Merilä oli yksi maineikkaim-
mista koskenlaskijoista Oulujo-
kivarressa. Kuudenkymmenen

kesän aikana hän laski terva-
rahti- ja matkailijaveneitä Pyhäkos-
kesta alas, joskus jopa 200 venet-
tä kesässä. Kenraalikuvernööri
palkitsi hänet tästä kultamitalil-
la. Vuonna 1887 alkanut kansain-
välinen turismi vaikutti veneiden
laskemisen suureen määrään, sil-
lä Oulujoen kosket olivat yksi en-
simmäisistä ja tärkeimmistä mat-
kakohteista. Koskiveneturistit
tuotiin höyrylaivalla Kajaanis-
ta Vaalaan, ja siitä matkaa jatket-

tiin koskiveneellä Ahmaskoskelle
saakka. Kahvila-baarissa käynnin
jälkeen turistit jatkoivat matkaan
moottoriveneellä Merilän ran-
taan. Meriläisen tila toimi tuolloin
koskiveneturismin eli Oulujoen
kansainvälisten koskimatkojen
majoituskohteena. Koskivenetu-
rismi jatkui vuoteen 1945 saakka,
jolloin joen rakentaminen oli siinä
vaiheessa, että veneellä laskemi-
nen ei ollut enää mahdollista.

Pekka Heikkinen, näytteli-

jä, joka on esiintynyt kotimai-
sissa elokuvissa ja televisiotuo-
tannoissa. Syntynyt Utajärvellä.
Heikkinen loukkaantui moottori-
pyöräonnettomuudessa ja hänen
roolia Hovimäki-sarjan toisen
tuotantokauden käsikirjoitukses-
sa muutettiin hänen alaraajahal-
vaukselleen sopivaksi. 12-osaises-
sa televisiodraamassa Seitsemän
Heikkinen esitti vammautumisen
vuoksi uransa lopettanutta jää-
kiekkopelaajaa.

Mukava on olla, kun palvelumaksut ovat nolla!

Asiakkaittemme peruspankkipalvelut pysyvät edelleen ilmaisina, kuten esim.

VISA-KORTIT (Electron, Debit, Debit/Kredit)	0.00€
VERKKOPALVELUSOPIMUS	0.00€
TILIOTE	0.00€
e-LASKUT	0.00€
MAKSUPALVELU	0.00€
SUORAMAKSU	0.00€
LASKUNMAKSU	0.00€
LAINAN AUTOMAATTISEN VELOITUKSEN PALVELUMAKSU	0.00€

Muista myös **Utajärven Osuuspankin jäsenen bonusetu**: kun Op-bonuksesi eivät kulu peruspankkipalveluiden palvelumaksuihin, voit käyttää ne täysimääräisinä muiden palveluiden tai Pohjola vakuutusten maksuihin.

Maksuttomien päivittäispalveluiden sekä Op bonusten lisäksi saat Utajärven Osuuspankissa myös kaikki muut OP-Pohjola-ryhmän keskittämisedut, kuten ilmaisen Ostoturva-vakuutuksen OP-Visalla.

Lämpimästi tervetuloa asiakkaaksemme!

YRITTÄJÄ, KYSY TARJOUS PANKKIPALVELUISTAMME!

UTAJÄRVEN

Osuuspankki

– Itsenäinen ja vakavarainen pankki Oulujokivarressa

Puh. 08 – 5421 136
e-Mail: utajarven@op.fi
Internet: www.op.fi/utajarvi

Osuuskaupan tarkoitus on tuottaa palveluja ja hyötyjä.

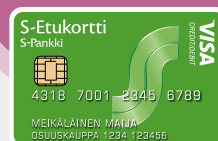
*Tervetuloa
omaan kauppaan!*

Palvelemme yli
30 paikkakunnalla
ja yli 160
toimipaikassa.

Yhteystiedot ja
aukioloajat > Arina.fi

Omistajalle
parhaat hyödyt

*Flyötyjä
omistajalle jopa
yli 400€ / vuosi.*

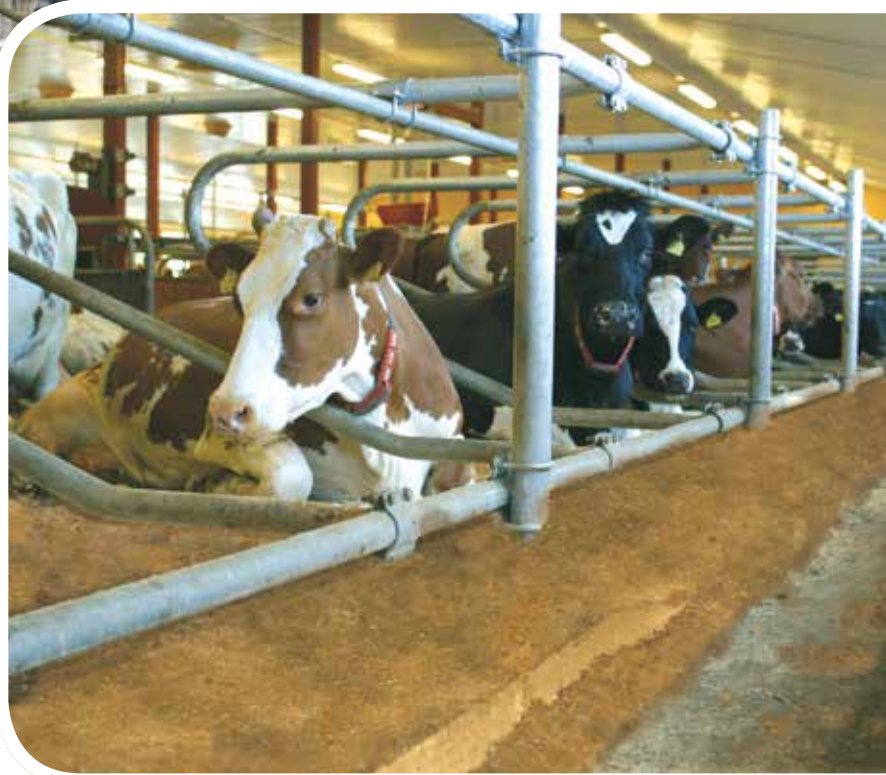
Sale

Sale Utajärvi

Laitilantie 10, Utajärvi, 044 788 6166 • ma-pe 7-21, la 7-18, su 12-18

ARINA

Hyvää Vapon KUIVIKETURVETTA SAATAVANA!

Tilaa Vapon tilauskeskuksesta:

Puh. 020 341 400
Tel. 020 341 300
www.vapo.fi/tilaa

Utajärvisiä ”julkimoita”

Esko Männikkö, kansainvälisesti menestynyt, itseoppinut, valokuvaaja. Taidesuuntauksena arki-realismi.

Hän on syntynyt 1959 Pudasjärvellä, varttui Utajärvellä. Valokuvaksi nuoruudessaan kuvatoimistolle, ei ole opiskellut valokuvausta missään oppilaitoksessa. Ensimmäinen yksityisnäyttely Kun aika pysähtyy Oulun Rantagalleriassa 1982. Sai Vuoden nuori taiteilija-palkinnon vuonna 1995. Piti vuonna 2007 Ruotsissa Cocktails 1990–2007 retrospektiivin, ja sai sen perusteella Deutsche Börse 2008 -valokuvapalkinnon.

Eero Kemilä on Utajärvellä syntynyt ammattivalokuvaaja, joka on pitänyt näyttelyitä ja tehnyt kuvia, muun muassa karhuista, kirjoja. Nykyään hänen kehittelemisään kojuissa kuvataan paljon lintuja ja karhuja.

Hanhelan veljekset Veljekset **Martti** ja **Heino** Hanhela ryhtyivät luonnonkuvauksen ja -äänityksen ammattilaisiksi vuonna 1975. M. ja H. Hanhela Oy on veljeksen omistama yritys, joka tuottaa heidän kuvaamiin luontoaiheisia julkaisuja. M. ja H. Hanhela Oy sijaitsee Utajärvellä, Särkijärven kylällä.

Roomari, kunniakuntalainen...

Roomari on valittu Utajärvellä vuodesta 1993 saakka. Valituksi voitulla utajärvinen henkilö, joka on kunnostautunut paikallisen kulttuurin, taiteen, perinteiden siirtämisen ja/ tai kotiseututyön parissa. Aiemmin valinnan suorittivat kuntalaiset äänestyksellä, mutta vuodesta 2007 lähtien kuntalaiset antavat ehdotuksia ja kolmijä-

seninen raati tekee valinnan. Roomari julkaistetaan itsenäisyyspäivän juhlassa, jossa hänelle ojennetaan kunniakirja. Roomari saa stipendin, jonka hänen toivotaan sijoittavan edelleen paikallisen kulttuurin, taiteen tai kotiseututyön edistämiseen ja kehittämiseen.

ROOMARIT kautta aikain:

1993 Kari Honkanen, nuorten kulttuuri
1994 Asko ja Kaisu Merilä, utajärvinen perinne
1995 Outi Palo-oja, nuorten kulttuuri
1996 Risto Laitinen, utajärvinen perinne, kotiseututyö, kulttuuri
1997 Sanna Tervo, kirjallisuus, utajärvinen perinne
1998 Antero Kivelä, kotiseututyö
1999 ei valittu
2000 Kalle Kammonen, utajärvinen perinne, kotiseututyö
2001 Jouni Salonen, nuorten kulttuuri
2002 Tuulikki Haataja-Enkenberg, teatteri
2003 ei valittu

2004 Martti Koivumäki, utajärvinen perinne
2005 Mikko Pyhtilä, musiikki, kuvataide
2006 Anna-Liisa Valtanen, kotiseututyö
2007 Seppo Kinnunen, kotiseututyö
2008 Hannes Pilto, kotiseututyö
2009 Sirkka Kangaspuoskari, musiikkityö
2010 Pertti Anttila, kirjallisuus
2011 Martti Puimalainen, kotiseututyö
2012 Tarja Vimpari, työ Utajärven kulttuuripalvelujen hyväksi
2013 Kyllikki ja Martti Häikiö, utajärvinen perinne
2014 Irja Sipola, Sipolan kotimuseo, perinnetyö

Listaus Roomareihin <http://www.utajarvi.fi/sivu/fi/kuntapalvelut/sivistyspalvelut/vasite/kulttuuri/roomarit/>

Rokua

• health & spa

Lämpimät onnittelut
150-vuotiaalle
Utajärven kunnalle!

Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiö
www.rokua.com

